

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં અમદાવાદ ખાતે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અરજી નં. ૫૪૩/૨૦૧૭

વિશેષ દીવાાની અરજી નં. ૨૫૦૮/૨૦૧૭

સાથે

દીવાાની અરજી નં. ૨૦૧૭/૧

સાથે

દિવાાની અરજી નં. ૩/૨૦૧૭

સાથે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અરજી નં. ૧૧૨૮/૨૦૧૭

સાથે

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી. આર. સુભાષ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ વિપુલ એમ. પંચોલી

=====

૧	સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે કે કેમ ચુકાદો?	હા
૨	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિ સાચી નકલ જોવા માંગે છે ચુકાદો?	ના
૪	શું આ કેસમાં કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા કોઈપણ તે હેઠળ કરવામાં આવેલ હુકમ?	હા

=====

શિવાંગીબેન ચેતનકુમાર પટેલ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૫૪૩/૨૦૧૭ માં ઉપસ્થિત:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ તરફે સી. જે. ગોગડા (૭૪૮૮)

શ્રી એસ. એન. શેલત, વરીષ્ઠ વકીલ શ્રી. વિકાસ વી. નાયર (૭૪૪૪) સાથે

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧

શ્રી પી. કે. જાની, એડીશનલ એડવોકેટ જનરલ, શ્રીમતિ મનીષા શાહ, જી. પી.,

એમ.

ઉત્કર્ષ શર્મા, એ. જી. પી. સાથે એમ. આર. કે. એમ. અંતાની, એ. જી. પી.

જવાબદારો નંબર ૧

શ્રી ડી. સી. દવે, વરીષ્ઠ એડવોકેટ સાથે એમ. આર. ધ્રુવ કે દવે (૬૯૨૮)

સામાવાળા નંબર ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૪૫, ૬, ૭, ૮, ૯

સામાવાળા નંબર ૨, ૩ માટે શ્રી એચ. એસ. મુનશો (૪૯૫)

૨૦૧૭ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૧૨૮ માં ઉપસ્થિત:

શ્રી નિશિત પી. ગાંધી, અરજદારના વકીલ

શ્રી આર. એસ. સંજનવાલા, શ્રી. એમ. એસ. નીતિ કે શાહ સાથે વકીલ,

સામાવાળા નંબર ૧ના વકીલ

૨૦૧૭ની વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૧૧૫૦૪ માં ઉપસ્થિત:

શ્રી આર. એસ. સંજનવાલા, શ્રી. એમ. એસ. નીતિ કે શાહ સાથે વકીલ,

અરજદાર માટે વકીલ

શ્રી એચ. એસ. મુનશો, સામાવાળાના વકીલ નંબર ૧ અને ૨

શ્રી નિશિત પી. ગાંધી, સામાવાળા નં. ૩,૫,૭ થી જના વકીલ

=====

કોરમ:માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તિ શ્રી. આર. સુભાષ રેડ્ડી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ વિપુલ એમ. પંચોલી

તારીખ:૦૯/૦૫/૨૦૧૮

સીએવી જજમેન્ટ

(દ્વારા: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તિ શ્રી. આર. સુભાષ રેડ્ડી)

[૧] ૨૦૧૭ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૫૪૩/૨૦૧૭ અપીલકર્તાની મૂળ અરજદાર દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં.૨૫૦૮ માં દાખલ કરવામાં આવી છે, જે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૦૩.૦૪.૨૦૧૭ ના આદેશથી વ્યથિત છે.ઉપરોક્ત આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે મૂળ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને ફગાવી દીધી હતી.

[૧.૧] વિશેષ નાગરિક અરજી મૂળ અરજદાર દ્વારા ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અરજી સાથે દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૮ (અ).ન્યાયમુર્તી શ્રી વર્તમાન અરજીને સ્વીકારવા અને મંજૂરી આપવા માટે મહેરબાની કરે છે;

(બી).માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી આદેશની રિટ અથવા આદેશની પ્રકૃતિમાં રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને અનુલગ્નક ઈ પર ૧૦/૨/૧૭ તારીખના સંદેશાવ્યવહારને રદ કરીને અને રદ કરીને મહેરબાની કરે છે અને વધુમાં બેઠક બોલાવવા માટે નોટિસ જારી કરનાર પ્રતિવાદી અધિકારીની કાર્યવાહીને ગેરબંધારણીય અને ભારતના બંધારણ અને ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૧૪,૧૬ અને ૨૪૩થી વિપરીત જાહેર કરીને મહેરબાની કરે છે.

(સી).ન્યાયમુર્તી શ્રી પ્રતિબંધની રિટ અથવા પ્રતિબંધની પ્રકૃતિમાં રિટ, અને અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા માટે મહેરબાની કરે છે, જે સંખેડા ગ્રામ પંચાયતને તારીખની ૨૫.૦૧.૨૦૧૭ ની વિનંતી અનુસાર બેઠક બોલાવવાથી પ્રતિબંધિત કરે છે.

(ડી).અરજીના સ્વીકાર અને અંતિમ સુનાવણી બાકી હોવાથી, ન્યાયમુર્તી શ્રી ૨૫.૦૧.૨૦૧૭ તારીખના સંદેશાવ્યવહાર અનુસાર આગળની કાર્યવાહી પર રોક લગાવવા માટે મહેરબાની કરે છે.

(ઈ).પેરા (ડી) ની શરતોમાં જાહેરાત વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી શકે છે;

એફ..... "

[૨] અહીં અપીલ કરનાર ૨૭.૧૨.૨૦૧૬ પર યોજાયેલી ચૂંટણીમાં છોટા ઉદેપુર જિલ્લાની સંખેડા ગ્રામ પંચાયતના સરપંચ તરીકે ચૂંટાય છે.અપીલકર્તા-મૂળ અરજદારને ૨૮.૧૨.૨૦૧૬ પર ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.ચૂંટણીનું મતદારમંડળ, ગ્રામ પંચાયતના લાયક મતદારો હતા.પંચાયતની પ્રથમ બેઠક ૧૬.૧.૨૦૧૭ પર યોજાઈ હતી, જેમાં ઉપસરપંચની પસંદગી કરવામાં આવી હતી.ઉપસરપંચની ચૂંટણી સીધી ચૂંટણી છે.તેઓ પંચાયતના સભ્યો દ્વારા ચૂંટાય છે અને પંચ તરીકે ચૂંટાય છે.તે અપીલકર્તાનો કેસ છે કે બીજી બેઠક ૨૪.૧.૨૦૧૭ પર યોજાઈ હતી, જેમાં માત્ર કાર્યસૂચિ સમિતિઓની રચનાના સંદર્ભમાં હતી.ત્યારબાદ, ૨૫.૦૧.૨૦૧૭ પર, ગ્રામ પંચાયતના ૧૪ સભ્યોમાંથી ૧૧ સભ્યોએ અપીલકર્તા-સરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો.એવું કહેવામાં આવે છે કે ૨૬.૧.૨૦૧૭ પર યોજાયેલી ગ્રામ સભાએ આવા પ્રસ્તાવને નકારી કાઢ્યો હતો.ત્યારબાદ, જે સભ્યોએ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો, જેમને અરજીમાં પક્ષકાર પ્રતિવાદી તરીકે સામેલ કરવામાં આવ્યા છે, તેમણે અપીલકર્તા-મૂળ અરજદાર સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર ચર્ચા કરવા માટે

બેઠક બોલાવવા માટે સક્ષમ અધિકારીનો સંપર્ક કર્યો છે.આવી વિનંતીને અનુસરીને, અપીલકર્તા સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર ચર્ચા કરવા માટે ૧૭.૨.૨૦૧૭ પર બેઠક બોલાવવા માટે ૧૦.૨.૨૦૧૭ તારીખની નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી.૧૦.૦૨.૨૦૧૭ તારીખની નોટિસ મળ્યા પછી, ૧૩.૦૨.૨૦૧૭ પર, અપીલકર્તાએ વિશેષ નાગરિક અરજી દાખલ કરી છે અને ૧૪.૦૨.૨૦૧૭ તારીખના આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વચગાળાની રાહત આપી છે, જેમાં ૨૫.૦૧.૨૦૧૭ તારીખના સંદેશાવ્યવહાર અનુસાર આગળની કાર્યવાહી પર સ્ટે આપ્યો છે.વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત અરજીની પેન્ડન્સી દરમિયાન ચાલુ રહી હતી અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશનને રદ કરવામાં આવી હતી, આખરે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ૦૩.૦૪.૨૦૧૭ ના આદેશ દ્વારા.લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરવા પર, આ અદાલતે અપીલકર્તાની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત પણ આપી છે.

[૩] વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ, મુખ્યત્વે તે અપીલકર્તાનો કેસ હતો કે ફસાયેલા પ્રતિવાદીઓએ તેમની સામે અવિશ્વાસની દરખાસ્ત રજૂ કરી હતી, પ્રથમ બેઠક પછી તરત જ, ડિસ્યાર્જ કરવા માટે કોઈ વાજબી સમય આપ્યા વિના, પંચ તરીકે કાર્ય કરે છે.અપીલકર્તાનો કેસ એવો હતો કે, ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૫ હેઠળ જરૂરી હોય તે પ્રમાણે ચૂંટાયેલા પંચને તેમની ફરજો અને જવાબદારીઓ નિભાવવા માટે થોડા સમય માટે કામ કરવાની મંજૂરી

આપવામાં આવે તો જ પંચની કામગીરીમાં જવાબદારી અને પારદર્શિતાનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે. અપીલકર્તાનો કેસ એ હતો કે પ્રથમ બેઠક પછી તરત જ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો હોવાથી, પ્રતિવાદીઓ તરફથી આ પગલું અતાર્કિક, ગેરવાજબી અને મનસ્વી છે અને તે ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ હેઠળ બાંધધરીકૃત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરે છે. વધુમાં અપીલકર્તાનો કેસ હતો કે, ચૂંટણી પછી અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે કોઈ પ્રતિબંધની ગેરહાજરીમાં પણ, પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ, વાજબી સમયનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ, જેથી ચૂંટાયેલા સરપંચને તેમની ફરજો અને જવાબદારીઓ નિભાવવા માટે સરપંચ તરીકે કામ કરવાની મંજૂરી મળે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો અપીલકર્તાને અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા સરપંચના પદ પરથી દૂર કરવામાં આવે તો પણ તે ચૂંટણી લડવાની ગેરલાયકાત નથી, તેથી તે પંચાયત સંસ્થાની સ્થિરતા અને સાતત્યમાં પરિણમશે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી પંચાયતના સભ્યો તેમની પોતાની વ્યક્તિને ચૂંટતા નથી, ત્યાં સુધી સમાન પગલું પુનરાવર્તિત કરવામાં આવશે, જે આખરે પંચાયતની સ્થિરતા અને સાતત્યને અસર કરશે.

[૪] અરજીમાં, તે અપીલકર્તા-મૂળ અરજદારનો કેસ હતો કે નિર્ધારિત સમયમર્યાદાની ગેરહાજરીમાં, જે સમયની અંદર, આવી અવિશ્વાસની દરખાસ્ત રજૂ કરી શકાતી નથી, સીધા ચૂંટાયેલા સરપંચ સામે અવિશ્વાસની દરખાસ્ત રજૂ

કરવા માટે પગલાં લેતા પહેલા નિષ્પક્ષતાના સિદ્ધાંતોને વાંચવું પડશે. અપીલકર્તાનો કેસ હતો કે પ્રતિવાદીઓ તરફથી આ પ્રકારનું પગલું ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૮૨ની વિરુદ્ધ છે. અપીલકર્તાનો કેસ એવો હતો કે જો ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૮૨ના ઉદ્દેશો અને કારણોની તપાસ કરવામાં આવે તો આવા સુધારાનો ઉદ્દેશ અને ભાવના સ્થાનિક સ્વરાજ્યને મહત્તમ સત્તા આપવાનો છે અને આવા સુધારા પાછળની વિભાવના આવી સંસ્થાઓની સ્થિરતા અને સાતત્ય હતી, જેમ કે, જો અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવને આગળ વધવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો તે ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૮૨ની ભાવનાની વિરુદ્ધ ચાલશે.

[૫] વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ, વિદ્વાન સરકારી વકીલ રાજ્ય વતી હાજર થયા હતા અને વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડી. સી. દવે પ્રતિવાદી નં. ૪ માટે ૧૪ સુધી હાજર થયા હતા. મુખ્યત્વે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ ચૂંટાયેલા સરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવા માટે કોઈ પ્રતિબંધ અથવા પ્રતિબંધની ગેરહાજરીમાં, અપીલકર્તા ચૂંટણી પછી કોઈ રક્ષણનો દાવો કરી શકે નહીં. પ્રતિવાદીઓનો એવો કેસ હતો કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ જોગવાઈના અધિકારોને પડકારવાની ગેરહાજરીમાં 'વાંચન' ના સિદ્ધાંતો લાગુ કરી શકાતા નથી. તે તેમનો કેસ હતો કે અપીલકર્તા-ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ,

૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ના મૂળ અરજદાર દ્વારા વિનંતી કરાયેલ કોઈપણ અર્થઘટન બીજું કંઈ નહીં પણ જોગવાઈનો ફરીથી મુસદ્દો તૈયાર કરવા સમાન છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે કાયદાના અર્થઘટનના ક્ષેત્રમાં 'વાંચન' અથવા 'વાંચન' ના સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ ત્યારે જ કરવામાં આવે છે જ્યારે વૈધાનિક જોગવાઈની માન્યતા પડકાર હેઠળ હોય. તેમનો કેસ હતો કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ કોઈ વૈધાનિક રક્ષણની ગેરહાજરીમાં, અપીલકર્તા માટે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ કોઈપણ સમયે કોઈપણ રક્ષણની વિનંતી કરવાની છૂટ નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યારે પંચાયતના સભ્યોને ચૂંટાયેલા સરપંચા પર વિશ્વાસ ન હોય, ત્યારે તેઓ માટે સરપંચની ચૂંટણી પછી કોઈપણ સમયે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની હંમેશા છૂટ હોય છે.

[૬] વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને ચુકાદો આપ્યો છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ ભારતના બંધારણના ભાગ ૯ ને અનુરૂપ પંચાયત સંબંધિત કાયદો બનાવવા માટે ઘડવામાં આવ્યો છે. વધુમાં એવું માનવામાં આવે છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની જોગવાઈ કરે છે અને નોટિસને પંચાયતના કુલ સભ્યોમાંથી અડધા સભ્યો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ

પડ સાથે કલમ પડનું વિભેદન કરીને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે વિધાનસભાએ તેના વિવેકબુદ્ધિથી, સરપંચ અથવા ઉપસરપંચને દૂર કરવા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની જોગવાઈ પૂરી પાડી છે અને જ્યારે વિધાનસભાએ વિચાર્યું છે કે ચૂંટણી પછી અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ મૂકવા માટે તેને કોઈપણ સમય માટે પ્રતિબંધિત ન કરવો યોગ્ય છે, ત્યારે નિર્ધારિત સ્વરૂપમાં નોટિસ આપીને પંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવી શકાય છે. અપીલકર્તા વતી દલીલ કે વાજબી સમય પછી જ અવિશ્વાસની દરખાસ્ત રજૂ કરી શકાતી નથી, તે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવતી નથી. વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધના કેસનો ઉલ્લેખ કરતા. ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્ય. એ. આઈ. આર. ૨૦૧૫ એસ. સી. ૧૯૬૦માં અહેવાલ આપ્યો હતો કે, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ચુકાદો આપ્યો હતો કે **ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો અને જેમાં અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની કોઈ જોગવાઈ નહોતી, અને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ પડને ધ્યાનમાં રાખીને આ ચુકાદો પંચાયત સંસ્થાઓને લાગુ કરી શકાતો નથી. અપીલકર્તા વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆત કે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પંચાયત સંસ્થાની અસ્થિરતા અને બિનકાર્યક્ષમતામાં પરિણમશે, તે પણ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી, જેમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે કાયદો સ્પષ્ટપણે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે પ્રદાન કરે છે, ત્યારે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ પડ માં કોઈપણ**

પ્રતિબંધોને વાંચવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. નમિત શર્મા વિરુદ્ધના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખવો.ભારત સંઘે (૨૦૧૩) ૧ એસ. સી. સી. ૭૪૫ અને ભારત સંઘ વિરુદ્ધ અહેવાલ આપ્યો હતો.નમિત શર્માએ (૨૦૧૩) ૧૦ એસ. સી. સી. ૩૫૯માં અહેવાલ આપ્યો હતો કે, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬માં કોઈપણ વાજબી સમયનો અભ્યાસ કરવાની અરજી સ્વીકારી ન હતી.વધુમાં અન્ય રાજ્યોના કાયદાઓમાં સમાન જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ચુકાદો આપ્યો છે કે અન્ય રાજ્યોમાં, સંબંધિત વિધાનસભાઓ દ્વારા ચૂંટણી પછી છ મહિનાથી ચાર વર્ષ સુધીની અવિશ્વાસની દરખાસ્ત પર પ્રતિબંધ મૂકવાની સમય મર્યાદા નક્કી કરવામાં આવી છે, જો કે, ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬માં આવો સમય નિર્ધારિત નથી અને તેથી, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને આ અદાલત દ્વારા કોઈ સમય મર્યાદા વાંચી શકાતી નથી.

[૭] સાંભળ્યું શ્રી એસ. એન. શેલત, અપીલકર્તાના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ, પ્રતિવાદી નં.૧ અને ૨ માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની, શ્રી એચ. એસ. મુનશો, પ્રતિવાદી નંબર ૩ માટે વિદ્વાન વકીલ અને શ્રી ડી. સી. દવે, પ્રતિવાદીઓ ૪ થી ૧૪ માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ.

[૮] અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ. એન. શેલત દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે અપીલકર્તા સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ વ્યક્ત કરવા માટે પ્રતિવાદી નં.૪ દ્વારા ૧૪ને કરવામાં આવેલી વિનંતી અને કાયદાની કલમ ૫૬ હેઠળ જારી કરવામાં આવેલી પરિણામી નોટિસ મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૮૨નો ઉદ્દેશ અને ભાવના ગ્રામ પંચાયતને બંધારણીય દરજ્જો આપવાનો અને તેમને સ્થિરતા અને સાતત્ય સાથે ચલાવવાની મંજૂરી આપવાનો છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાની કલમ ૫૬ હેઠળ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની જોગવાઈ છે, તેથી તેનો ગેરવાજબી અને મનસ્વી રીતે ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી ચૂંટાયેલા સરપંચને વાજબી સમયગાળા માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સભ્યો દ્વારા સીધા ચૂંટાયેલા સરપંચને તેના/તેણી પરના વિશ્વાસ ગુમાવવાના આધારે દૂર કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે માત્ર એવી આશંકા પર કે અપીલકર્તા પંચ તરીકે કામ કરવા માટે સમય ન ફાળવે, આવી અવિશ્વાસ દરખાસ્ત ચૂંટણીના એક મહિનાના સમયગાળાની અંદર રજૂ કરવામાં આવે છે.અત્રે રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવેલું આવું પગલું એ કોઈને કોઈ બહાને ચૂંટાયેલા સરપંચને બહાર ફેંકી દેવા માટે સત્તાનો માત્ર આભાસી ઉપયોગ છે, અને તે લોકશાહીના સિદ્ધાંતોથી વિપરીત ઠરશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યાં

સુધી ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૫ હેઠળ વાજબી સમય માટે 'તેમની ફરજો અને જવાબદારીઓ નિભાવવા માટે' કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પંચાયતના સભ્યોને પંચાયતના ચૂંટાયેલા સરપંચ પર અવિશ્વાસ વ્યક્ત કરવાનો કોઈ આધાર નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યારે કાયદો અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની જોગવાઈ કરે છે, ત્યારે તે સૂચિત થાય છે કે આવી શક્તિનો ઉપયોગ કાયદામાં આવી જોગવાઈના ઉદ્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવે છે, પરંતુ યાંત્રિક રીતે નહીં, માત્ર ચૂંટાયેલા સરપંચને બહાર કાઢવા માટે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬માં આવા અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવને આગળ વધારવા માટે કોઈ પણ સમયગાળાના પ્રતિબંધની ગેરહાજરીમાં પણ વાજબી સમયગાળાનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શેલતે તેમની દલીલોના સમર્થનમાં **ભાનુમતી વિરુદ્ધ**ના કેસમાં 'ચુકાદાઓ' પર આધાર રાખ્યો છે. એ. આઈ. આર. ૨૦૧૦ એસ. સી. ૩૭૯૬, ઉષા ભારતી વિરુદ્ધ ચુ. પી. અને અન્ય રાજ્યોએ અહેવાલ આપ્યો હતો. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય ૨૦૧૪ (૭) માં એસ. સી. સી. ૬૬૩, વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધ. ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને ઓ. આર. એસ. એ ૨૦૧૫માં અહેવાલ આપ્યો હતો ૮ એસ. સી. સી. ૧, <આઈ. ડી. ૧> અને અજોય ખોસે અને ઓ. આર. એસ. એ ૨૦૦૮માં અહેવાલ આપ્યો હતો (૭) એસ. સી. સી. ૧, એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, સધર્ન ઇલેક્ટ્રિસિટી સપ્લાય કંપની ઓફ ઓરિસ્સા લિમિટેડ અને

અન્ય વી/એસ.શ્રી સીતારામ રાઈસ મિલે ૨૦૧૨માં અહેવાલ આપ્યો હતો (૨) એસ. સી. સી. ૧૦૮, પ્રતાપ ચંદ્ર મહેતા વિરુદ્ધ એસ.મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય બાર કાઉન્સિલ અને અન્ય. ૨૦૧૧ (૯) માં એસ. સી. સી. ૫૭૩, નંદુરી યોગાનંદ લક્ષ્મીનારસિંહચારી અને અન્ય.શ્રી અગસ્તેશ્વરસ્વામીવરુએ એઆઈઆર ૧૯૬૦ એસસી ૬૨૨ અને ઈશ્વરદાસ વિ/એસ માં અહેવાલ આપ્યો હતો.એ. આઈ. આર. ૧૯૭૯ એસ. સી. ૫૫૧ માં નોંધાયેલ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય.

[૯] રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલે રજૂઆત કરી છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ની સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, પંચાયતના સભ્યો માટે કોઈપણ સમયે પંચાયતના બહુમતી સભ્યો દ્વારા અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે હંમેશા ખુલ્લું છે.એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે પંચાયતના સભ્યો દ્વારા આ પગલું ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ને અનુરૂપ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ હેઠળ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે કોઈ પ્રતિબંધની ગેરહાજરીમાં, કોઈપણ સમયે, ચૂંટણી પછી, વિવાદિત કાર્યવાહીમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો મોટાભાગના સભ્યોને લાગે કે તેઓ પંચ પરનો વિશ્વાસ ગુમાવી ચૂક્યા છે, તો તેમના માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા હંમેશા ખુલ્લો છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તમામ નિર્ણયો પંચાયતના બહુમતી સભ્યો દ્વારા લેવાના છે અને જો

પંચાયતના બહુમતી સભ્યો અપીલકર્તા/સરપંચ પર વિશ્વાસ નહીં કરે, તો પંચાયતની કામગીરી અટકી જશે.તેમની દલીલોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલે વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી (સુપ્રા), મુન્શી મંજૂર અલી ખાન અને અન્ય વિરુદ્ધના કેસમાં ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે.સુખબાસી લાલ અને અન્ય લોકોએ ૧૯૭૪માં એસ. સી. સી. ૭૦૬, નર્મદાબેન વી. પરમાર વિરુદ્ધના કેસમાં આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદાનો અહેવાલ આપ્યો હતો.તાલુકા વિકાસ અધિકારી, ખેરાલુ અને અન્ય લોકોએ ૧૯૮૮ (૧) જી. એલ. એચ. ૨૭૫ માં અહેવાલ આપ્યો હતો, જે ઠાકુર ગંડાજી ચુંદાજી અને અન્ય વિરુદ્ધના કેસમાં આ અદાલતના વિભાગીય ખંડપીઠે આપેલો ચુકાદો હતો.સચિવ, ઈન્ડ્રદ ગ્રામ પંચાયત અને અન્ય ૨૦૦૦ (૨) જી.એલ.એચ. ૭૫૮, ભાનુમતી અને અન્ય વિરુદ્ધ અહેવાલ આપ્યો હતો.ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યએ (૨૦૧૦) ૧૨ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો, મોહનલાલ ત્રિપાઠી વિરુદ્ધએસ.જિદ્દા મેજિસ્ટ્રેટ, રાય બરેલીએ (૧૯૯૨) ૪ એસ. સી. સી. ૮૦, રામ બેટી વિરુદ્ધ અહેવાલ આપ્યો હતો.જિદ્દા પંચાયત રાજ અધિકારી અને અન્ય. (૧૯૯૮) ૧ એસ. સી. સી. ૬૮૦ અને ભારત સંઘ વિરુદ્ધ.નમિત શર્માએ (૨૦૧૩) ૧૦ એસસીસી ૩૫૯ માં અહેવાલ આપ્યો હતો.

[૧૦] પ્રતિવાદી નં.૪ થી ૧૪ માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડેવે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ની સાદી ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તા દ્વારા વિનંતી કરાયેલ વાજબી સમયગાળામાં 'વાંચન' મેળવવા માટે અપીલકર્તા માટે તે ખુલ્લું નથી.એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે 'નીચે વાંચવું' અથવા 'અંદર વાંચવું' નો સિદ્ધાંત ત્યારે જ લાગુ કરી શકાય છે જ્યારે કાયદાના અધિકારને પડકારવામાં આવે.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ની જોગવાઈના અધિકારોને પડકારવાની ગેરહાજરીમાં, અપીલકર્તા માટે 'વાંચન' ના સિદ્ધાંતને લાગુ કરવા માટે કોઈ વાજબી સમય નથી, જેથી અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો અપીલકર્તાની અરજી સ્વીકારવામાં આવે છે, તો તે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ની જોગવાઈને ફરીથી તૈયાર કરવા સમાન હશે, જે સ્વીકાર્ય નથી.પોતાની દલીલના સમર્થનમાં, તેમણે નમિત શર્મા વિરુદ્ધના કેસમાં ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે.યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયાએ (૨૦૧૩) ૧ એસ. સી. સી. ૭૪૫, (૨૦૧૩) ૧૦ એસ. સી. સી. ૩૫૯, ભારત એલ્યુમિનિયમ કંપની વિ/એસ. માં અહેવાલ આપ્યો હતો.કેસેર એલ્યુમિનિયમ ટેકનિકલ સર્વિસે (૨૦૧૨) ૯ એસ. સી. સી. ૫૫૨, સેલ્યુલર ઓપરેટર્સ એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા વિ/એસ. માં અહેવાલ આપ્યો હતો.ટેલિકોમ રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયાએ (૨૦૧૬) ૭ એસ. સી. સી. ૭૦૩, હીરાલ

પી. હર્સોરા અને અન્ય. વિ/એસ. માં અહેવાલ આપ્યો હતો.કુસુમ નરોત્તમદાસ હર્સોરાએ (૨૦૧૬) ૧૦ એસ. સી. સી. ૧૬૫માં અને આર. એસ. જોશીના કિસ્સામાં, સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસર, ગુજરાત અને અન્ય વિરુદ્ધ અહેવાલ આપ્યો હતો.અજીત મિલ્સ લિમિટેડ અને એન. આર. એ ૧૯૭૭માં અહેવાલ આપ્યો હતો (૪) એસ. સી. સી. ૯૮. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિનંતી કરાયેલા સુધારાના મુસદ્દાને પણ મંજૂરી આપી શકાતી નથી જે પછીની ઘટના છે.

[૧૧] જવાબમાં, અપીલકર્તા વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શેલતે રજૂઆત કરી છે કે પ્રતિવાદીઓની આક્ષેપિત કાર્યવાહી સત્તાના દુરુપયોગ સિવાય બીજું કંઈ નથી અને જો તેને મંજૂરી આપવામાં આવે તો તે મનસ્વી અને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ હેઠળ બાંધધરીકૃત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન હશે.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ૨૦૦૯ (૭) એસ. સી. સી. ૧ માં નોંધાયેલા એન. કન્નડાસન અને અજોય ખોસ અને અન્યના કેસમાં ચુકાદા અને વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્ય એઆઈઆર ૨૦૧૫ એસસી ૧૯૬૦ માં અહેવાલ આપ્યો હતો.છેલ્લે, અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા શ્રી શેલતે દલીલ કરી હતી કે જો અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં, તો તે પંચાયતની કામગીરીમાં અસ્થિરતા અને સાતત્ય તરફ દોરી જશે અને ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૨ના ઉદ્દેશો અને કારણોની વિરુદ્ધ ચાલશે.

[૧૨] અમે વિદ્વાન સલાહકારોની રજૂઆતો પર વિચાર કરીએ તે પહેલાં, વિચારણા માટે ઉદ્ભવતા મુદ્દાઓ નક્કી કરવા માટે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કેટલીક સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય માનીએ છીએ.

[૧૩] ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ લાગુ થયા પહેલા ગુજરાત રાજ્યમાં પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓ ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થતી હતી. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૨૭૬ના આધારે અગાઉના અધિનિયમ એટલે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૬૧ને રદ કરવામાં આવ્યો હતો. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની પ્રસ્તાવનામાં જ સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે બંધારણ (૭૩મો સુધારો) અધિનિયમ, ૧૯૯૨ દ્વારા બંધારણમાં પંચાયતોને લગતા ભાગ દને સામેલ કરવામાં આવ્યો છે અને બંધારણના ઉપરોક્ત ભાગ દને અનુરૂપ ગુજરાત રાજ્યમાં પંચાયતોને લગતા કાયદાને લાવવો અનુકૂળ છે.

[૧૪] ૭૩મા સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૨ના ઉદ્દેશો અને કારણો નીચે મુજબ છે:

"ઉદ્દેશો અને કારણોનું નિવેદન

પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓ લાંબા સમયથી અસ્તિત્વમાં હોવા છતાં, એવું જોવા મળ્યું છે કે આ સંસ્થાઓ નિયમિત ચૂંટણીની ગેરહાજરી, લાંબા સમય સુધી સત્તા પરનો કબજો, અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને મહિલાઓ જેવા નબળા વર્ગોનું અપૂરતું પ્રતિનિધિત્વ, સત્તાનું અપૂરતું હસ્તાંતરણ અને નાણાકીય સંસાધનોનો અભાવ સહિત અનેક કારણોસર વ્યવહાર અને પ્રતિભાવશીલ લોકોની સંસ્થાઓનો દરજ્જો અને ગૌરવ પ્રાપ્ત કરી શકી નથી.

બંધારણની કલમ ૪૦ જે રાજ્યની નીતિના નિર્દેશક સિદ્ધાંતોમાંથી એકને સ્થાપિત કરે છે તે જણાવે છે કે રાજ્ય ગ્રામ પંચાયતોને સંગઠિત કરવા માટે પગલાં લેશે અને તેમને સ્વ-સરકારના એકમો તરીકે કામ કરવા માટે સક્ષમ બનાવવા માટે જરૂરી સત્તા અને સત્તા આપશે. છેલ્લા ચાલીસ વર્ષના અનુભવને ધ્યાનમાં રાખીને અને જે ખામીઓ જોવા મળી છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને એવું માનવામાં આવે છે કે બંધારણમાં પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓની કેટલીક મૂળભૂત અને આવશ્યક વિશેષતાઓને નિશ્ચિતતા, સાતત્ય અને શક્તિ પ્રદાન કરવા માટે સ્થાપિત કરવાની અનિવાર્ય જરૂરિયાત છે.

[૧૫] ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩નો પ્રકરણ-૨ પંચાયતોની સ્થાપના સંબંધિત જોગવાઈઓ સાથે સંબંધિત છે. પંચાયતોની સ્થાપના ત્રણ સ્તરના ધોરણે કરવામાં આવે છે, એટલે કે દરેક ગામ માટે ગ્રામ પંચાયત, દરેક તાલુકા માટે તાલુકા પંચાયત અને દરેક જિલ્લા માટે જિલ્લા પંચાયત. ગ્રામ પંચાયતની રચના અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૯ હેઠળ છે. ગ્રામ પંચાયતમાં પંચ અને ઉપસરપંચ ઉપરાંત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની પેટા કલમ (૪) માં પૂરા પાડવામાં આવેલ સભ્યોની સંખ્યા હશે. ગામના લાયક મતદારો પોતાની વચ્ચેથી મતપત્ર દ્વારા સરપંચની ચૂંટણી કરશે, જ્યારે ઉપસરપંચની ચૂંટણી ગ્રામ પંચાયતના સભ્યો પોતાની વચ્ચેથી કરશે. આમ, એ સ્પષ્ટ છે કે સરપંચની ચૂંટણી સીધી ચૂંટણી છે, જે સમગ્ર પંચાયતના લાયક મતદારો દ્વારા ચૂંટાય છે અને ઉપસરપંચની પસંદગી ગ્રામ પંચાયતના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવે છે.

[૧૬] અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૧૩ મુજબ, દરેક પંચાયત, આ અધિનિયમ હેઠળ વહેલા વિસર્જન ન થાય ત્યાં સુધી તેની પ્રથમ બેઠક માટે નિયુક્ત તારીખથી પાંચ વર્ષ સુધી ચાલુ રહેશે અને હવે નહીં. સરપંચ અને ઉપસરપંચના કાર્યકારી કાર્યો ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૫ હેઠળની જોગવાઈઓ અનુસાર છે. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬માં સરપંચ અને ઉપસરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની જોગવાઈ છે. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૭ ગેરવર્તણૂક, કોઈપણ અપમાનજનક

વર્તન અથવા અધિનિયમ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાના દુરુપયોગ માટે સરપંચ અને ઉપસરપંચને દૂર કરવા માટે સક્ષમ અધિકારીને સત્તા આપે છે. અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૭ (૨) હેઠળ, સક્ષમ અધિકારીને પંચ અને ઉપસરપંચને દૂર કરવાની અથવા પાંચ વર્ષથી વધુ સમય માટે ગેરલાયક ઠેરવવાની સત્તા આપવામાં આવી છે.

[૧૬.૧] પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૫ નીચે મુજબ છે:

"૫૫. સરપંચના અથવા ઉપ સરપંચના કાર્યકારી કાર્યો:

(૧) આ અધિનિયમ દ્વારા અથવા તે હેઠળ અન્યથા સ્પષ્ટ રીતે જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને ગ્રામ પંચાયત દ્વારા પસાર કરાયેલા ઠરાવોને અમલમાં મૂકવાના હેતુ માટે કાર્યકારી સત્તા તેના સરપંચમાં નિહિત રહેશે, જે આ અધિનિયમ દ્વારા અથવા તે હેઠળ પંચાયત પર લાદવામાં આવેલી ફરજોની યોગ્ય પરિપૂર્ણતા માટે સીધા જવાબદાર રહેશે.

સરપંચની ગેરહાજરીમાં તેની સત્તાઓ અને ફરજો, નિયમો દ્વારા અન્યથા સૂચવવામાં આવે તે સિવાય, ઉપ-સરપંચે તેનો ઉપયોગ અને અમલ કરવો પડશે.

(૨) ઉપરોક્ત જોગવાઈની વ્યાપકતાને પૂર્વગ્રહ વિના:

((અ) પંચ કરશે

((૧) પંચાયતની બેઠકોની અધ્યક્ષતા અને નિયમન કરવું;

((૨) પંચાયતના તમામ અધિકારીઓ અને સેવકો દ્વારા કરવામાં આવેલાં કાર્યો અને કાર્યવાહી પર દેખરેખ અને નિયંત્રણનો ઉપયોગ કરવો;

((૩) કોઈ પણ એક પ્રસંગે પચાસ રૂપિયા પર આકસ્મિક ખર્ચ કરવો;

((૪) ચુકવણીની અધિકૃતતા, ચેક જારી કરવા અને રિફંડ સહિત પંચાયતના ભંડોળ પર કામ કરવું;

((૫) પંચાયતના ભંડોળની સલામત જાળવણી માટે જવાબદાર રહેશે;

((૬) આ અધિનિયમ દ્વારા અથવા તે હેઠળ જરૂરી તમામ નિવેદનો અને અહેવાલો તૈયાર કરવાનું કારણ બને છે;

((૬૧) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી અથવા લાદવામાં આવેલી અન્ય સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો અને અન્ય કાર્યો કરવા.

((બ) ઉપસરપંચે

((૧) સરપંચની ગેરહાજરીમાં પંચાયતની બેઠકોની અધ્યક્ષતા અને નિયમન કરે છે.

((ખ) સરપંચે તેને સમયાંતરે સોંપેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો અને તેની ફરજો નિભાવવી;

((૩) જો પંચ પંદર દિવસથી વધુ સમયથી ગામથી સતત ગેરહાજર હોય અથવા તે સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં અને પંચની ફરજો નિભાવવામાં અસમર્થ હોય.

(૩) પંચ અને ઉપ-પંચ બન્નેની ગેરહાજરીમાં પંચાયતની દરેક બેઠકની અધ્યક્ષતા એવા સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવશે કે જેઓ આ પ્રસંગ માટે અધ્યક્ષ તરીકે બેઠક દ્વારા પસંદ કરવામાં આવે.

(૪) પેટા કલમ (૨) ના ખંડ (૪) માં ગમે તે બાબત સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, પંચાયતના ભંડોળમાંથી કોઈ પણ નાણાં ઉપાડવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે પંચ અને પંચાયત દ્વારા તે માટે અધિકૃત પંચાયતના અન્ય બે સભ્યોમાંથી કોઈ એકની સહી હોય.ઋ

[૧૬.૨] પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ નીચે મુજબ છે:

"૫૬.અવિશ્વાસની ગતિ:

(૧) કોઈપણ સભ્ય કે જે સરપંચ અથવા ઉપસરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવાનો ઈરાદો ધરાવે છે, તે નિર્ધારિત ફોર્મમાં તેની નોટિસ સંબંધિત પંચાયતને આપી શકે છે. જો નોટિસને સંબંધિત પંચાયતના કુલ સભ્યોમાંથી અડધા સભ્યો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવે, તો પ્રસ્તાવ રજૂ કરી શકાય છે.

(૨) જ્યાં પંચ અથવા, યથાસ્થિતિ, ઉપસરપંચના કિસ્સામાં, દરખાસ્ત પંચાયતના સભ્યોની કુલ સંખ્યાના ઓછામાં ઓછા બે તૃતીયાંશ સભ્યોની બહુમતી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે, ત્યાં પંચ અથવા, સંદર્ભ મુજબ, ઉપસરપંચે પ્રસ્તાવ હાથ ધરવાની તારીખથી ત્રણ દિવસના સમયગાળા પછી હોદ્દો સંભાળવાનું બંધ કરશે, સિવાય કે તેણે રાજીનામું આપ્યું હોય અને રાજીનામું અગાઉ અમલમાં આવ્યું હોય; અને તે પછી તેના દ્વારા યોજાયેલ હોદ્દો ખાલી હોવાનું માનવામાં આવશે.

(૩) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમોમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, એક સરપંચે અથવા, કેસ હોય તે પ્રમાણે, એક ઉપસરપંચે એવી બેઠકની અધ્યક્ષતા કરવી જોઈએ નહીં જેમાં તેની વિરુદ્ધ અવિશ્વાસની દરખાસ્ત પર ચર્ચા કરવામાં આવે, પરંતુ તેને બોલવાનો અથવા અન્યથા આવી બેઠકની કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવાનો અધિકાર હશે (મત આપવાનો અધિકાર સહિત).

(૪) જ્યારે સરપંચના અને ઉપ સરપંચના હોદ્દાઓ એક સાથે ખાલી થઈ જશે, ત્યારે તાલુકા વિકાસ અધિકારી તરીકે આ માટે અધિકૃત એવા અધિકારી, સરપંચની ચૂંટણી સુધી, તમામ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરશે

અને સરપંચના તમામ કાર્યો અને ફરજોને પૂર્વવત કરશે, પરંતુ તે.પંચાયતની કોઈપણ બેઠકમાં મત આપવાનો અધિકાર નહીં હોય.

(પ) ((ક) કલમ ૯૧ અથવા ૯૫માં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, આ કલમ હેઠળ અવિશ્વાસની દરખાસ્ત પર કાર્યવાહી કરવા માટે પંચાયતની બેઠક પંચાયતને આવી દરખાસ્તની નોટિસ પ્રાપ્ત થાય તે તારીખથી પંદર દિવસના સમયગાળાની અંદર બોલાવવી પડશે.

((ખ) જો સરપંચ આવી બેઠક બોલાવવામાં નિષ્ફળ જાય, તો પંચાયતના સચિવે તરત જ સક્ષમ અધિકારીને તેનો અહેવાલ આપવો પડશે અને તે પછી સક્ષમ અધિકારી પ્રાપ્તિની તારીખથી પંદર દિવસના સમયગાળાની અંદર પંચાયતની બેઠક બોલાવશે.

[૧૬.૩] પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૭ નીચે મુજબ છે:

"૫૭.હોદ્દા પરથી હટાવવું:

સક્ષમ સત્તામંડળ પંચાયતના કોઈપણ સભ્યને, સંદર્ભાનુસાર, સરપંચને અથવા તેના ઉપસરપંચને, તેને સાંભળવાની તક આપ્યા પછી અને પંચાયતને તે વતી યોગ્ય નોટિસ આપ્યા પછી અને તેને જરૂરી લાગે તેવી તપાસ કર્યા પછી પદ પરથી દૂર કરી શકે છે, જો આવા સભ્ય, સરપંચે અથવા, કેસ હોય તો, ઉપસરપંચે તેની ફરજો નિભાવવામાં ગેરવર્તણૂક

અથવા કોઈપણ અપમાનજનક વર્તન માટે દોષી ઠેરવ્યો હોય અથવા તેની સત્તાનો દુરુપયોગ કર્યો હોય અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ તેની ફરજો અને કાર્યોના પ્રદર્શનમાં સતત ભૂલ કરી હોય અથવા તે અસમર્થ બની ગયો હોય. આ અધિનિયમ હેઠળ તેમની ફરજો અને કાર્યોનું પાલન કરવું. આ રીતે દૂર કરવામાં આવેલા સરપંચ અથવા, જે પણ કેસ હોય, ઉપસરપંચને પણ સક્ષમ અધિકારીની વિવેકબુદ્ધિથી પંચાયતના સભ્યપદમાંથી દૂર કરી શકાય છે.

(૨) સક્ષમ અધિકારી પેટા કલમ (૧) માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાને અનુસર્યા પછી કોઈ પણ વ્યક્તિ કે જેણે સભ્ય, પંચ અથવા ઉપ-પંચ તરીકે પોતાના પદ પરથી રાજીનામું આપ્યું હોય અથવા અન્યથા આવા કોઈ પદ પર રહેવાનું બંધ કરી દીધું હોય અને પેટા કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત હોય અથવા પોતાની ફરજો અને કાર્યો કરવામાં અસમર્થ હોય, તેને પાંચ વર્ષથી વધુ સમય માટે ગેરલાયક ઠેરવી શકે છે: પરંતુ આ પેટા કલમ હેઠળ કાર્યવાહી એ તારીખથી છ મહિનાની અંદર કરવામાં આવશે કે જેના પર વ્યક્તિ રાજીનામું આપે છે અથવા આવા કોઈ હોદ્દો સંભાળવાનું બંધ કરે છે.

(૩) પેટા કલમ (૧) અથવા (૨) હેઠળ સક્ષમ અધિકારીના આદેશથી વ્યથિત કોઈપણ વ્યક્તિ, આવા આદેશની જાણની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર, રાજ્ય સરકારને અપીલ કરી શકે છે.

[૧૭] ઉપરોક્ત જોગવાઈઓના વાંચન પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે, ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૫ હેઠળ સરપંચ અને ઉપસરપંચના કાર્યકારી કાર્યોની ગણતરી કરવામાં આવી છે. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ પંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ સાથે સંબંધિત છે. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૭ સાબિત થયેલા ગેરવર્તણૂક પર સરપંચ અને ઉપસરપંચને દૂર કરવા સાથે સંબંધિત છે. આ તબક્કે એ નોંધવું જોઈએ કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૭ હેઠળ સાબિત થયેલા ગેરવર્તણૂક પર સક્ષમ અધિકારીને પાંચ વર્ષથી વધુ સમય માટે ગેરલાયક ઠેરવવાની સત્તા આપવામાં આવી હોવા છતાં, ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરવામાં આવેલી વ્યક્તિને ગેરલાયક ઠેરવવાની કોઈ જોગવાઈ નથી.

[૧૮] ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૨૭૪ની પેટા કલમ (૧) અને (૨) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ગુજરાત સરકારે 'ગુજરાત પંચાયત (પ્રક્રિયા) નિયમો, ૧૯૯૭' (ટૂંકમાં '**નિયમો, ૧૯૯૭**')

શીર્ષક સાથે નિયમો બનાવ્યા છે.ઉપરોક્ત નિયમોનો નિયમ ૨૦, પંચ અને ઉપ-પંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ સાથે સંબંધિત છે.કહેવાતા નિયમ નીચે પ્રમાણે છે:

"૨૦.અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની સૂચના (૧) પંચાયતના કોઈ પણ સભ્ય જે પંચાયતના પંચ/અધ્યક્ષ અથવા ઉપ-અધ્યક્ષ/ઉપાધ્યક્ષ વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવા માંગે છે, તે ફોર્મ એ માં સચિવને નોટિસ આપશે. જ્યાં પંચ/અધ્યક્ષ તેમજ ઉપ-પંચ/ઉપાધ્યક્ષ વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવાનો હોય, ત્યાં બે અલગ નોટિસ આપવામાં આવશે.જો પ્રસ્તાવ એકથી વધુ સભ્યો દ્વારા સંયુક્ત રીતે આપવામાં આવે છે, તો નોટિસ સોંપવામાં આવેલા કોઈપણ સભ્યો દ્વારા પ્રસ્તાવ રજૂ કરી શકાય છે.આવી દરેક સૂચનાને પંચાયતના સભ્યોની કુલ સંખ્યાના ઓછામાં ઓછા અડધા સભ્યો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવશે.

(૨) ઉપનિયમ (૧) હેઠળ કોઈ નોટિસ આપનાર સભ્ય તેની ત્રણ વધારાની નકલો સચિવને મોકલશે, જે તેની એક નકલ પંચ/પ્રમુખને, એક નકલ ઉપસરપંચ/ઉપાધ્યક્ષને અને એક નકલ (૧) તાલુકા વિકાસ અધિકારીને પહોંચાડશે, જ્યાં દરખાસ્ત પંચ અથવા ઉપસરપંચ અથવા ઉપસરપંચ સાથે સંબંધિત હોય.

((૨) જિલ્લા વિકાસ અધિકારીને જ્યાં પ્રસ્તાવ તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ અથવા ઉપાધ્યક્ષ સાથે સંબંધિત હોય.

(૩) વિકાસ કમિશનરને જ્યાં પ્રસ્તાવ જિલ્લા પંચાયતના પ્રમુખ અથવા ઉપાધ્યક્ષ સાથે સંબંધિત હોય.

સમજૂતી-આ નિયમના હેતુઓ માટે, જો પંચાયતના સભ્યોની કુલ સંખ્યા વિષમ હોય, તો આ નિયમના હેતુ માટે સંખ્યાની ગણતરી કરતી વખતે, એક અપૂર્ણાંકને એક તરીકે ગણવામાં આવશે, એટલે કે, જો સભ્યોની સંખ્યા એકત્રીસ હોય, તો નોટિસને ટેકો આપવા માટે જરૂરી સભ્ય જેથી પ્રસ્તાવ રજૂ કરી શકાય તે માટે સોળ અને તેથી વધુ હોવો જોઈએ.

[૧૮.૧] ફોર્મ એ માં નિર્ધારિત સ્વરૂપ છે, જે ગુજરાત પંચાયત (પ્રક્રિયા) નિયમો, ૧૯૯૭ ના નિયમ ૨૦ હેઠળ સંદર્ભિત છે.ફોર્મ એ નીચે મુજબ છે:

"ફોર્મ એ

[નિયમ ૨૦ જુઓ]

અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની સૂચના

૧. હું/અમે ગામ/તાલુકા/જિલ્લા પંચાયતના સભ્યો/સભ્યો નીચે
આપેલા કારણોસર ગામ/તાલુકા/જિલ્લા પંચાયતની બેઠકમાં
સરપંચ/ઉપસરપંચ/પ્રમુખ/ઉપાધ્યક્ષ શ્રી _ _ _ _ _
_ _ _ _ _ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવાનો પ્રસ્તાવ રજૂ કરીએ
છીએ.

(અહીં કારણો સ્પષ્ટ કરો)

૨. હું/અમે જાહેર કરીએ છીએ કે ઉપર જણાવેલી હકીકતો મારી/અમારી
શ્રેષ્ઠ માહિતી અને જ્ઞાન માટે સાચી છે.

સહી/સહીઓ

નામ/નામો "

[૧૯] પ્રતિવાદી નં.૪ દ્વારા ૧૪ ની વિનંતીની નકલ પણ રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં
આવી છે, જે નિયમો, ૧૯૯૭ ના નિયમ ૨૦ મુજબ ફોર્મ એ માં રજૂ કરવામાં
આવી છે.ફોર્મ એ માં, પ્રતિવાદી નં.૪ થી ૧૪એ જણાવ્યું છે કે ચૂંટાયેલા સરપંચ
ગ્રામ પંચાયત માટે કામ કરવા માટે સમય કાઢવાની સ્થિતિમાં નથી.

[૧૯.૧] તે અપીલકર્તાનો કેસ છે કે અપીલકર્તાને ૨૯.૧૨.૨૦૧૬ પર ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.પંચાયતની પ્રથમ બેઠક ૧૬.૦૧.૨૦૧૭ પર યોજાઈ હતી, જેમાં ઉપસરપંચની પસંદગી કરવામાં આવી હતી.તે પણ અપીલકર્તાનો ચોક્કસ કેસ છે કે ૨૪.૦૧.૨૦૧૭ પર યોજાયેલી બેઠકમાં, માત્ર કાર્યસૂચિ સમિતિઓની રચનાના સંદર્ભમાં હતી.૨૫.૦૧.૨૦૧૭ પર, પ્રતિવાદી નં.૪ થી ૧૪એ અપીલકર્તા-સરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો.ચૂંટણી પછી અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે કોઈ પણ સમયગાળાને પ્રતિબંધિત કરતી પંચાયત અધિનિયમ હેઠળ કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ નથી, તેમ છતાં અપીલકર્તા વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શેલત દ્વારા દલીલ કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાએ પંચાયતના પંચ તરીકે કામ કરવાનું શરૂ કર્યું તે પહેલાં જ પ્રતિવાદીઓ તરફથી આ પ્રકારનું પગલું ગેરકાયદેસર, મનસ્વી અને ગેરવાજબી છે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી ચૂંટાયેલા સરપંચને ચૂંટણી પછી વાજબી સમયગાળા માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પંચાયતના સભ્યો માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની છૂટ નથી, જેમાં આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે તેઓ સરપંચે વિશ્વાસ ગુમાવ્યો છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ચૂંટાયેલા પંચને વાજબી સમયગાળા માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તે પછી જ પંચની કામગીરીમાં જવાબદારી અને પારદર્શિતાનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે.

[૨૦] અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શેલતે ભાનુમતી વિરુદ્ધના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.એ. આઈ. આર. ૨૦૧૦ એસ. સી. ૩૭૯૬ માં યુ. પી. અને અન્ય રાજ્યોનો અહેવાલ.ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, યુ. પી. પંચાયત કાયદા (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૦૭ ને પડકારવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવાનો સમયગાળો ઘટાડવાની અને ચૂંટાયેલા અધ્યક્ષને દૂર કરવા માટે બહુમતીને બે તૃતીયાંશથી ઘટાડીને સરળ બહુમતી કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત જોગવાઈને સમર્થન આપ્યું હતું અને પેરા ૮૫ અને ૮૧માં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:

"૮૫.લોકશાહી ખાસ કરીને પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓના સંચાલનમાં અધ્યક્ષને સોંપવામાં આવેલા મહત્વપૂર્ણ કાર્યોને ધ્યાનમાં રાખીને અધ્યક્ષની પ્રવૃત્તિઓમાં જવાબદારી અને પારદર્શિતાની માંગ કરે છે.આવી ફરજો અધ્યક્ષ દ્વારા ત્યારે જ નિભાવી શકાય છે જ્યારે તેને પંચાયતમાં બહુમતી સભ્યોનો સતત વિશ્વાસ હોય.તેથી અધ્યક્ષે બહુમતીનો વિશ્વાસ ગુમાવી દીધો છે તે દર્શાવવા માટેની કોઈપણ વૈધાનિક જોગવાઈ જાહેર હિત માટે અનુકૂળ છે અને સ્વ-શાસનની આવી સંસ્થાઓને મજબૂત બનાવે છે.આવી કાયદાકીય જોગવાઈને ગેરવાજબી અથવા બંધારણના ભાગ ૮ની વિરુદ્ધ ન કહી શકાય.

૯૧. મોહનલાલ ત્રિપાઠી (ઉપરોક્ત) માં અવિશ્વાસના મતની વિભાવનાને જાળવી રાખીને આ અદાલતે આ વિભાવનાને નીચે મુજબ વિસ્તૃત કરી:

".....ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિ વિરુદ્ધ અવિશ્વાસનો મત જવાબદારીમાંથી વહેતી સીધી તપાસ છે.આજે લોકશાહી એ એરિસ્ટોટલે કહ્યું તેમ 'ગરીબ' અથવા 'વર્ગો' ના વિરોધમાં 'લોકો' નો નિયમ નથી, પરંતુ વ્યાપક મતાધિકારના આધારે લોકોમાંથી ચૂંટાયેલા બહુમતી દ્વારા છે.ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓનું પુનરાવર્તન એ રાજકીય લોકશાહીની પ્રગતિ છે જે મતદારોનું સાચું, ન્યાયી, પ્રામાણિક અને ન્યાયી પ્રતિનિધિત્વ સુનિશ્ચિત કરે છે.તેથી, ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિને પાછા બોલાવવા માટેની કાયદામાં જોગવાઈનું પરીક્ષણ સામાન્ય અથવા અસ્પષ્ટ ધારણાઓ પર નહીં પરંતુ વ્યવહાર સંભાવના અને ચૂંટણીની શક્યતાઓ પર કરવામાં આવે છે, જે સંસ્થાને પાછા બોલાવવાની સત્તા સોંપવામાં આવે છે, જે પાત્રમાં પ્રતિનિધિત્વ કરે છે અને મતદારોના મંતવ્યો રજૂ કરવામાં સક્ષમ છે.શરૂઆતમાં રાષ્ટ્રપતિને પાછા બોલાવવા માટે કાયદામાં કોઈ જોગવાઈ ન હોવા છતાં તે ૧૯૨૬ માં રજૂ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારથી તે ચાલુ છે અને અધ્યક્ષ મતદારમંડળ અથવા બોર્ડ દ્વારા ચૂંટાયા હતા કે કેમ તે ધ્યાનમાં લીધા વિના સત્તા હંમેશા બોર્ડમાં નિહિત છે.આ કાયદાની જોગવાઈઓ પરથી તેનું કારણ સ્પષ્ટ છે.

[૨૦.૧] (૨૦૧૪) ૭ એસસીસી ૬૬૩ માં નોંધાયેલ ઉષા ભારતી વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યના કેસમાં પણ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા રિલાયન્સ મૂકવામાં આવ્યું છે. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, જ્યારે યુ. પી. ક્ષેત્ર પંચાયત અને જિલ્લા પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૨૮ એટલે કે અધ્યક્ષ (અધ્યક્ષ) વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની જોગવાઈની માન્યતાને પડકારવામાં આવી હતી, ત્યારે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત જોગવાઈને સમર્થન આપ્યું હતું અને એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે તે બંધારણની ખાસ કલમ ૨૪૩એનના ભાગ ૯ સાથે અસંગત નથી. ઉપરોક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૪૪ અને ૫૩ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૪૪.અમે ભાનુમતી અને અન્ય (ઉપરોક્ત) કેસમાં આ અદાલતે અગાઉ વ્યક્ત કરેલા અભિપ્રાયનો પુનરોચ્ચાર કરીએ છીએ, જેમાં આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૫૭.એવું પહેલેથી જ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે ભાગ ૯નો ઉદ્દેશ અને કારણો પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓને દરજ્જો અને ગરિમા પ્રદાન કરવા અને તેમને નિશ્ચિતતા, સાતત્ય અને શક્તિ પ્રદાન કરવાનો છે. કમનસીબે, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે તેમની દલીલમાં વ્યક્તિ અને સંસ્થા વચ્ચેનો તફાવત ચૂકી ગયો હતો. જો

પંચાયતના અધ્યક્ષ વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પસાર કરવામા આવે છે, તો તે/તેણી અધ્યક્ષ બનવાનું બંધ કરે છે, પરંતુ પંચાયતના સભ્ય તરીકે ચાલુ રહે છે અને પંચાયત નવા ચૂંટાયેલા અધ્યક્ષ સાથે ચાલુ રહે છે.તેથી, પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓની સાતત્યતા અથવા સ્થિરતામાં કોઈ સંસ્થાકીય અવરોધ કે અવરોધ નથી.

૫૮. આ સંસ્થાઓ લોકશાહી સિદ્ધાંતો પર ચાલવી જોઈએ.લોકશાહીમાં જાહેર સંસ્થાઓનું નેતૃત્વ કરતી તમામ વ્યક્તિઓ ચાલુ રાખી શકે છે જો તેઓ આવી સંસ્થાઓનો સમાવેશ કરતી વ્યક્તિઓનો વિશ્વાસ ભોગવે.આ લોકશાહી પ્રજાસત્તાકવાદનું સાર છે.આ સમજાવે છે કે શા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની આ જોગવાઈ ૧૯૬૧ના કાયદામાં ૭૩મા બંધારણ સુધારા પહેલા પછી હતી અને તે પછી પછી ચાલુ રાખવામાં આવી છે.ભારતમાં જુદા જુદા રાજ્યોમાં આવી જ જોગવાઈઓ છે.

XXXXXX

૫૩. અમારા મતે, પંચાયત અધ્યક્ષ જેવા ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિને દૂર કરવાની જોગવાઈ સંસ્થાની લોકશાહી કામગીરી સુનિશ્ચિત કરવા તેમજ ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓ દ્વારા કરવામાં આવતા કાર્યોમાં પારદર્શિતા અને જવાબદારી સુનિશ્ચિત કરવા માટે મૂળભૂત મહત્વ ધરાવે છે.

[૨૦.૨] (૨૦૧૫) ૮ એસએસસી ૧ માં નોંધાયેલા વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધ ગુજરાત કોઓપરેટિવ મિલ્ક માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્યના કેસમાં વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા રિલાયન્સ પણ મૂકવામાં આવ્યું છે. ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમમાંથી ઉદ્ભવતા ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, દેશના વિવિધ રાજ્યોમાં અવિશ્વાસની દરખાસ્તને લગતી પ્રક્રિયા અને પ્રક્રિયામાં કોઈ એકરૂપતા નથી એમ કહીને, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદાને સમર્થન આપતા માર્ગદર્શિકા જારી કરી છે.ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, સ્પષ્ટપણે એવું માનવામાં આવ્યું છે કે કોર્ટની ફરજ હાલની જોગવાઈમાં બંધારણીય જરૂરિયાતને વાંચવાની છે.ઉપરોક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૧૭,૨૦,૨૩,૨૫,૩૯,૪૪,૪૮ અને ૫૩ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"[૧૭] ભાનુમતી અને અન્યો વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય તેના મુખ્ય સચિવ અને અન્યો દ્વારા, ૨૦૧૦ ૧૨ એસ. સી. સી. ૧ માં પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે લોકશાહી સંસ્થાઓને

સંચાલિત કરતા સહકારી સિદ્ધાંતોની વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી છે; તેમાં કોઈ શંકા નથી.જો કે, બંધારણીય દરજ્જો ધરાવતી બંને સંસ્થાઓને સંચાલિત કરતા મૂળભૂત લોકશાહી સિદ્ધાંતો સમાન છે અને તેથી, સિદ્ધાંતો પરની ચર્ચાનો સંદર્ભ આપવો નફાકારક રહેશે.ટાંકવા માટે:

"૫૮.આ સંસ્થાઓ લોકશાહી સિદ્ધાંતો પર ચાલવી જોઈએ.લોકશાહીમાં જાહેર સંસ્થાઓનું નેતૃત્વ કરતી તમામ વ્યક્તિઓ ચાલુ રાખી શકે છે જો તેઓ આવી સંસ્થાઓનો સમાવેશ કરતી વ્યક્તિઓનો વિશ્વાસ ભોગવે.આ લોકશાહી પ્રજાસત્તાકવાદનું સાર છે.આ સમજાવે છે કે શા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની આ જોગવાઈ ૧૯૬૧ના કાયદામાં ૭૩મા બંધારણ સુધારા પહેલા પણ હતી અને તે પછી પણ ચાલુ રાખવામાં આવી છે.ભારતમાં જુદા જુદા રાજ્યોમાં આવી જ જોગવાઈઓ છે.

૬૬. લોકશાહી અધ્યક્ષની પ્રવૃત્તિઓમાં જવાબદારી અને પારદર્શિતાની માંગ કરે છે, ખાસ કરીને પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓના સંચાલનમાં અધ્યક્ષને સોંપવામાં આવેલા મહત્વપૂર્ણ કાર્યોને ધ્યાનમાં રાખીને.આવી ફરજો અધ્યક્ષ દ્વારા ત્યારે જ નિભાવી શકાય છે જ્યારે તેને પંચાયતમાં બહુમતી સભ્યોનો સતત વિશ્વાસ હોય.તેથી અધ્યક્ષે બહુમતીનો વિશ્વાસ ગુમાવી દીધો છે તે દર્શાવવા માટેની કોઈપણ વૈધાનિક જોગવાઈ જાહેર હિત માટે અનુકૂળ છે અને સ્વ-શાસનની આવી સંસ્થાઓને મજબૂત

બનાવે છે.આવી કાયદાકીય જોગવાઈને ગેરવાજબી અથવા બંધારણના ભાગ દની વિરુદ્ધ ન કહી શકાય.

[૨૦] જો કોઈ વ્યક્તિની લોકશાહી પ્રક્રિયા દ્વારા કોઈ પદ માટે પસંદગી કરવામાં આવી હોય, અને જ્યારે તે વ્યક્તિ તેને પસંદ કરનારા પ્રતિનિધિઓનો વિશ્વાસ ગુમાવે છે, ત્યારે તે પ્રતિનિધિઓને એવા પદાધિકારીને દૂર કરવાનો લોકશાહી અધિકાર હોવો જોઈએ, જેમના પર તેમને વિશ્વાસ નથી, જો તે સંસ્થાઓને બંધારણ/પ્રતિમાઓ હેઠળ લોકશાહી સંસ્થાઓ તરીકે જોવામાં આવે છે.

[૨૩] ઉષા ભારતી કેસમાં પણ, આ અદાલતે ફકરા ૫૩ પર નીચે મુજબ સ્પષ્ટ રીતે ચુકાદો આપ્યો હતો:

"૫૩.અમારા મતે, પંચાયત અધ્યક્ષ જેવા ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિને દૂર કરવાની જોગવાઈ સંસ્થાની લોકશાહી કામગીરી સુનિશ્ચિત કરવા તેમજ ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓ દ્વારા કરવામાં આવતા કાર્યોમાં પારદર્શિતા અને જવાબદારી સુનિશ્ચિત કરવા માટે મૂળભૂત મહત્વ ધરાવે છે.

[૨૫] માઈકલ ફોલીએ તેમના પ્રખ્યાત કાર્ય "ધ સાયલન્સ ઓફ કોન્સ્ટિટ્યુશન્સ" માં બંધારણમાં મૌન અને સ્થગિતતા પર પણ વ્યાપક ચર્ચા કરી છે.પ્રસ્તાવનામાંથી ટાંકવા માટે:

"પ્રતિબંધો એ બંધારણીય અંતરાયોનો ઉલ્લેખ કરે છે જે હકારાત્મક અને રચનાત્મક હેતુઓ માટે ખાલી રહે છે.તેઓ, કોઈ પણ અર્થમાં, બે અથવા વધુ વ્યાખ્યાયિત હોદ્દાઓ વચ્ચેનું સત્ય નથી, પરંતુ રાજકીય સત્તાના મૂળભૂત પ્રશ્નોને અનિવાર્ય સ્થિતિમાં રાખવામાં સંડોવણી કરવા માટે ગર્ભિત સમજૂતીઓનો સમૂહ છે.જે વણઉકેલાયેલું છે તેનું શોષણ થવાની શક્યતા સામે અનિવાર્ય બચાવ એ હકીકતમાં અવરોધ છે અને જે અર્થો આપવામાં આવ્યા છે તે ઊંડા વિભાજન અને ભ્રમનિરસન પેદા કરવાની લગભગ બાંધધરી આપે છે.તેથી, જ્યાં સંઘર્ષની સંભાવના સૌથી વધુ તીવ્ર હોય તેવા વિસ્તારોમાં વિરોધાભાસી સ્થિતિઓની રચનાને અટકાવવાની તેમની ક્ષમતાને કારણે અવરોધ મહત્વપૂર્ણ છે.આ પ્રતિબંધો, તેમને ટકાવી રાખવા માટે જરૂરી સામાજિક સ્વભાવ સાથે એટલા કેન્દ્રિય છે કે જ્યારે તેઓ તીવ્ર હિત અને અનુગામી સંઘર્ષનો વિષય બને છે, ત્યારે તેઓ માત્ર તીવ્ર બંધારણીય કટોકટી સાથે નથી, તેઓ પોતે તે કટોકટીનો સાર છે.

[૩૯] વીરમચનેની વેંકટ નારાયણ વિરુદ્ધ સહકારી મંડળીઓના નાયબ નિબંધક, એલુરુ, પશ્ચિમ ગોદાવરી જિલ્લા અને અન્યો, ૧૯૭૫ આઈ. એલ. આર. (એ. પી.) રજરના ફરરા ૧૦માં આંધ્ર પ્રદેશ ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા લેવામાં આવેલો મત નીચે મુજબ છે:

"૧૦..... સમિતિના પદાધિકારી અધિનિયમ, નિયમો અને ઉપનિયમોની જોગવાઈઓ હેઠળ પોતાને યોગ્ય રીતે સંચાલિત ન કરે અથવા તેમની ફરજો બજાવતા ન હોય તેવી સ્થિતિમાં પૂરતા સલામતીની જોગવાઈ કરવામાં આવી હોવાથી, વિધાનસભા દેખીતી રીતે તેમની સામે 'અવિશ્વાસ' પ્રસ્તાવ પસાર કરીને સમિતિના પદાધિકારીને દૂર કરવાની જોગવાઈ કરવા માંગતી ન હતી.

[જજ] આ જોગવાઈ ફક્ત ગેરવર્તણૂક અથવા સતત ડિફોલ્ટ/બિનકાર્યક્ષમતા માટે દૂર કરવા સાથે સંબંધિત છે.સારા આચરણ ધરાવતી વ્યક્તિ હજુ પણ તે લોકોનો વિશ્વાસ મેળવી શકતી નથી કે જેમણે તેને આ પદ માટે પસંદ કર્યો હતો.

સહકારનો ખ્યાલ એ જ ધ્યેય તરફ સંયુક્ત રીતે કામ કરવાનો છે.જ્યાં સુધી ચૂંટાયેલા સહકારીઓ કે જેઓ સંચાલક મંડળની રચના કરે છે અને જે હેતુ માટે સમાજની રચના કરવામાં આવે છે અને જેના માટે તે પ્રતિનિધિઓ સભ્યો દ્વારા ચૂંટવામાં આવે છે અને તેમને સમાજની બાબતોનું સંચાલન સોંપવામાં આવે છે, ત્યાં સુધી સંપૂર્ણ અરાજકતા રહેશે.સહકારીઓ વચ્ચેનો સહકાર એ સહકારી સમાજની લોકશાહી કામગીરીનો સાર છે.જો સહકારી સમાજમાં લોકશાહી ન હોય, તો તે

૯૭મા સુધારા હેઠળ ભારતના બંધારણ દ્વારા કલ્પના કરાયેલ સહકારી સમાજ બનવાનું બંધ થઈ જાય છે.

[૪૮] ડોનાલ્ડસન જે. અનુસાર:

"અદાલતોની ફરજ સંસદના કાયદાઓમાં દર્શાવેલી ઈચ્છાની ખાતરી કરવાની અને તેને અમલમાં મૂકવાની છે. આ ફરજની કામગીરીમાં ન્યાયાધીશો એવા કોમ્પ્યુટર તરીકે કામ કરતા નથી જેમાં મૂર્તિઓ અને મૂર્તિઓના નિર્માણ માટેના નિયમો આપવામાં આવે અને જેમની પાસેથી ગાણિતિક રીતે સાચો જવાબ બહાર પાડવામાં આવે. કાયદાનું અર્થઘટન એ વિજ્ઞાન જેટલું જ એક કૌશલ્ય છે અને ન્યાયાધીશો, કારીગરો તરીકે, તેમના વેપારના સાધનો તરીકે યોગ્ય નિયમોને પસંદ કરે છે અને લાગુ કરે છે. તેઓ ધારાસભ્યો નથી, પરંતુ વધુ પ્રક્રિયાની વિવિધ ડિગ્રીની જરૂર હોય તેવા રાજ્યમાં તેમની પાસે આવતા કાયદાના ફિનિશર, રિફાઈનર અને પોલિશર છે.

[૫૩] જોકે અલગ-અલગ કારણોસર અમે ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સહમત છીએ. આંધ્રપ્રદેશ, બોમ્બે, કેરળ અને પંજાબ અને હરિયાણાની ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલા વિરોધાભાસી મંતવ્યો હવે ભારતના બંધારણના ૯૭મા સુધારાને ધ્યાનમાં રાખીને સારો કાયદો નથી.

[૨૦.૩] કાયદામાં "હેતુપૂર્ણ બાંધકામ" ચોક્કસપણે અર્થઘટનનો મુખ્ય સિદ્ધાંત છે તેવી તેમની દલીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે એકિઝક્યુટિવ એન્જિનિયર, સધર્ન ઇલેક્ટ્રિસિટી સપ્લાય કંપની ઓફ ઓરિસ્સા લિમિટેડ (સાઉથકો) અને અન્ય ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. **શ્રી સીતારામ રાઈસ મિલે (૨૦૧૨) ૨ એસ. સી. સી. ૧૦૮**માં અહેવાલ આપ્યો હતો. ઉપરોક્ત ચુકાદાનો પરિચ્છેદ ૪૬ નીચે મુજબ છે:

"[૪૬] 'હેતુપૂર્ણ રચના' ચોક્કસપણે અર્થઘટનનો મુખ્ય સિદ્ધાંત છે. એ જ રીતે સાચું છે કે અર્થઘટનના કોઈ પણ નિયમને વધુ પડતો મૂકવો જોઈએ નહીં અથવા વધુ વિસ્તૃત કરવો જોઈએ નહીં. અતિશય વિસ્તૃત અથવા અતિશયોક્તિપૂર્ણ થયા વિના, અર્થઘટનનો આ નિયમ વર્તમાન કેસમાં લાગુ કરી શકાય છે. તે એવા નિષ્કર્ષ તરફ ધ્યાન દોરે છે કે જે અર્થઘટન કાયદાના ઉદ્દેશ અને હેતુને પ્રાપ્ત કરશે તેને અન્ય કોઈપણ અર્થઘટન પર પ્રાધાન્ય આપવું પડશે જે કાયદાના કારણને આગળ વધારશે નહીં. કાયદાનો વિકાસ ખાસ કરીને શાબ્દિક અને ઝાંખા અર્થઘટન બંનેથી મુક્ત છે, જોકે મર્યાદિત હદ સુધી.

[૨૦.૪] અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શેલત એ એન. કન્ડાસન પ/ડ ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. **અજોય ખોસ અને અન્ય પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ હેઠળની જોગવાઈનો હેતુપૂર્વક અર્થ કાઢવાની** તેમની દલીલના સમર્થનમાં (૨૦૦૯) ૭ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પેરા ૫૪, ૫૫ અને ૫૬ માં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

"[૫૪] આ પ્રકૃતિનો કેસ ક્ષણની બાબત છે. તે જાહેર હિત સાથે સંબંધિત છે. ન્યાયતંત્રની સ્વતંત્રતા અને નિષ્પક્ષતા વિશેની જાહેર માહિતી પ્રશ્નાર્થમાં હશે. રાજ્યના તમામ અંગોની ફરજ એ છે કે ન્યાયતંત્રમાં લોકોનો વિશ્વાસ અને વિશ્વાસ વ્યર્થ ન જાય. કાયદાનું નિર્માણ કોઈ પણ જાણીતી ઔપચારિકતાના ઉપયોગ પર આધારિત હોવું જરૂરી નથી. તે તેના લખાણ અને સંદર્ભને ધ્યાનમાં રાખીને થવું જોઈએ. ઉપરોક્ત હેતુ માટે, વૈધાનિક યોજના અને તે હાંસલ કરવા માંગે છે તે હેતુ અને ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં લેવો જરૂરી છે.

[૫૫] કાયદાનું નિર્માણ, જેમ કે જાણીતું છે, ન્યાય અને તર્કની કસોટીઓને આધિન હોવું જોઈએ. તે કાયદાનો એક સુવ્યવસ્થિત સિદ્ધાંત છે કે કાયદાકીય જોગવાઈને સંપૂર્ણ અને અસરકારક અર્થ આપવાના દૃષ્ટિકોણથી આપેલ કેસમાં, કેટલાક શબ્દો વાંચી શકાય છે; કેટલાક

શબ્દોને બાદ કરી શકાય છે.કાયદાની જોગવાઈઓ વાંચી શકાય છે (જોકે સાવચેતીપૂર્વક અને ભાગ્યે જ).

[૫૬] કેરૂ એન્ડ કંપની લિમિટેડમાં વિ.યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, કૃષ્ણ ઐયર, જે. એ અભિપ્રાય આપ્યો:

૨૧. કાયદો "આકાશમાં સર્વશક્તિમાન સર્વશક્તિમાનતા" નથી પરંતુ સામાજિક વ્યવસ્થાનું વ્યવહારુ સાધન છે.તે આર્થિક જીવનને નિયંત્રિત કરવાની એક કાર્યકારી કળા છે, અને અર્થઘટનના પ્રયત્નોને વૈધાનિક હેતુથી પ્રેરિત કરવા જોઈએ.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે વ્યાકરણ એ અર્થ માટે સારી માર્ગદર્શિકા છે પરંતુ આદેશ આપવા માટે ખરાબ માસ્ટર છે.

વ્યાકરણની રચના એ સુવર્ણ નિયમ છે તે પરંપરાગત ઢ્રષ્ટિકોણ હોવા છતાં, ન્યાયમૂર્તિ ફેન્કફ્ટરે જ્યારે અવલોકન કર્યું ત્યારે વ્યવહારુ વિધવાના શબ્દોનો ઉપયોગ કયો હતો:

દસ્તાવેજને શાબ્દિક રીતે વાંચવા કરતાં તેને ખોટી રીતે વાંચવાની કોઈ ચોક્કસ રીત નથી.

[૨૧] રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી જાનીએ મુખ્યત્વે રજૂઆત કરી છે કે કોઈ પણ સમયગાળા માટે કોઈ પ્રતિબંધની ગેરહાજરીમાં, અધિનિયમ, ૧૯૯૩ ની કલમ ૫૬ હેઠળ સરપંચ અને ઉપસરપંચ

સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે ચૂંટણી પછી, પંચાયતના સભ્યો માટે કોઈપણ સમયે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે હંમેશા ખુલ્લું છે.એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ૨૪.૦૧.૨૦૧૭ પર યોજાયેલી બેઠકમાં નવ વિષયો હતા અને ત્યારબાદ ૨૫.૦૧.૨૦૧૭ પર પંચાયતના ૧૪ સભ્યોમાંથી ૧૧ સભ્યો દ્વારા અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાને પંચાયતના લાયક મતદારો દ્વારા ૨૭૩૯ મતોના અંતરથી સીધા ચૂંટવામાં આવે છે.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પંચાયતના સભ્યોએ સરપંચ પરનો વિશ્વાસ ગુમાવી દીધો હોવાથી, તેમણે ૨૫.૦૧.૨૦૧૭ પર વિનંતી કરીને અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો હતો.એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે જો મોટાભાગના સભ્યોએ સરપંચ પરનો વિશ્વાસ ગુમાવી દીધો હોય, તો પંચાયતના કાર્યો અટકી જશે.ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૯૬નો ઉલ્લેખ કરતા એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે પંચાયત અથવા તેની સમિતિ અથવા ગ્રામસભાની બેઠક પહેલાં તમામ પ્રશ્નો હાજર સભ્યોના બહુમતી મત દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે કોઈ કારણોનો ઉલ્લેખ કરવામાં ન આવે.પોતાની દલીલના સમર્થનમાં તેમણે **બાબુભાઈ મુલજિભાઈ પટેલ વિરુદ્ધના કેસમાં** ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.**નંદલાલ ખોડીદાસ બરોડ અને અન્ય (૧૯૭૪) ૨ એસસીસી ૭૦૬** માં અહેવાલ આપ્યો હતો.ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ગુજરાત નગરપાલિકા અધિનિયમ,

૧૯૬૩ હેઠળ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવને લગતી જોગવાઈઓ પર સુનાવણી કરતી વખતે એવું માન્યું છે કે નગરપાલિકા અધિનિયમની કલમ ૩૬ હેઠળની ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યારે રાષ્ટ્રપતિ વિરુદ્ધ ખરેખર અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પસાર કરવામાં આવે ત્યારે કોઈ આધારનો ઉલ્લેખ કરવો જોઈએ નહીં. જ્યાં સુધી કારણોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, ત્યાં સુધી વાજબી રીતે કહેવામાં આવ્યું છે કે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ શિક્ષાત્મક ન હોવાથી તેને દૂર કરવા માટે કોઈ કારણ નોંધવામાં ન આવે.

[૨૧.૧] રાજ્ય વતી હાજર રહેલા જાણીતા એડિશનલ એડવોકેટ જનરલે **રામ બેટી વિરુદ્ધ**ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. **જિલ્લા પંચાયત રાજ અધિકારી અને અન્ય (૧૯૯૮) ૧ એસ. સી. સી. ૬૮૦** માં અહેવાલ આપ્યો હતો. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુ. પી. પંચાયત રાજ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૧૪ની માન્યતાને સમર્થન આપ્યું છે. આ કલમ ગ્રામસભાના મતદારોને બદલે નાની સંસ્થા ગ્રામ પંચાયતના સભ્યો દ્વારા ગ્રામસભાના પ્રધાનને દૂર કરવાની જોગવાઈ કરે છે. આ જોગવાઈને માન્ય ઠેરવવામાં આવી હતી અને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે તે પંચાયત રાજ સંસ્થાઓની લોકશાહી કામગીરીને નષ્ટ કરશે નહીં.

[૨૧.૨] ઠાકુર ગંડાજી ચુંડાજી અને અન્ય વિરુદ્ધના કેસમાં આ અદાલતના ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદા પર વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી જાની દ્વારા વધુ નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે. **સચિવ, ઈન્ફ્રંટ ગ્રામ પંચાયત અને અન્ય ૨૦૦૦ (૨) જીએલએચ ૭૫૮** માં અહેવાલ આપ્યો હતો. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, આ અદાલતની ખંડપીઠે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ને સમર્થન આપ્યું છે. આવી જોગવાઈની માન્યતા પર મુખ્યત્વે એ આધાર પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા કે ગ્રામ પંચાયત દ્વારા સીધા ચૂંટાયેલા સરપંચને ગ્રામ પંચાયતના સભ્યો દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. જ્યારે આ જોગવાઈને મનસ્વી હોવાનું કહીને પડકારવામાં આવી ત્યારે ઉપરોક્ત ચુકાદામાં આ દલીલને નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ને સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.

[૨૧.૩] રાજ્ય વતી હાજર રહેલા જાણીતા એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી જાનીએ **મોહન લાલ ત્રિપાઠી વિરુદ્ધના** કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. **જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ, રાય બરેલી અને અન્ય લોકોએ (૧૯૯૨) ૪ એસ. સી. સી. ૮૦માં અહેવાલ** આપ્યો હતો. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુ. પી. નગરપાલિકા અધિનિયમમાં અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ સંબંધિત જોગવાઈની માન્યતાને સમર્થન આપ્યું છે. ઉપરોક્ત કાયદામાં મતદાર મંડળ દ્વારા સીધા

ચૂંટાયેલા પ્રમુખ સામે મતદાર મંડળને બદલે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની જોગવાઈ હતી.કહેવાતી જોગવાઈ માન્ય હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.

[૨૧.૪] **વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધ**ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરતા.ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્ય (૨૦૧૫) ૮ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો છે, તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત ચુકાદો ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ હેઠળની જોગવાઈનું અર્થઘટન કરે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ હેઠળ, સરપંચ અને ઉપસરપંચની ચૂંટણી પછી કોઈપણ સમયે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવા પર પ્રતિબંધ મૂકવાની કોઈ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં, અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી.

[૨૧.૫] વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ દ્વારા આખરે રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ, ચૂંટણી પછી કોઈપણ સમયે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે વાંચવાનો અથવા વાંચવાનો સિદ્ધાંત પણ લાગુ કરી શકાતો નથી.પોતાની દલીલના સમર્થનમાં, તેમણે ભારત સંઘ વિરુદ્ધના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો.નમિત શર્માએ (૨૦૧૩) ૧૦ એસસીસી ૩૫૯ માં અહેવાલ આપ્યો હતો.

[૨૨] પ્રતિવાદી નં.૪ થી ૧૪ માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડી. સી. ડેવેએ રજૂઆત કરી છે કે અધિનિયમ, ૧૯૯૩ ની કલમ ૫૬ ની સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉપરોક્ત જોગવાઈમાં કોઈ શબ્દો વાંચી શકાતા નથી.વિદ્વાન વકીલે પણ *નમિત શર્મા વિરુદ્ધ*ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.*ભારત સંઘે (૨૦૧૩) ૧ એસ. સી. સી. ૭૪૫ માં અહેવાલ આપ્યો હતો.*

[૨૨.૧] શ્રી દવે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ હેઠળ જોગવાઈના અધિકારોને કોઈ પડકારની ગેરહાજરીમાં, તે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ની જોગવાઈમાં વાંચવા અથવા વાંચવા માટે ખુદી નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિપુલભાઈ ચૌધરી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા વિશ્વાસપાત્ર ચુકાદો વર્તમાન કેસના તથ્યોને લાગુ પડતો નથી.

[૨૨.૨] *ભારત એલ્યુમિનિયમ કંપની વિરુદ્ધ*ના કેસમાં ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે.*કૈસર એલ્યુમિનિયમ ટેકનિકલ સર્વિસીસ આઈ. એન. સી. એ (૨૦૧૨) ૯ એસ. સી. સી. ૫૫૨ માં* અહેવાલ આપ્યો હતો, જેમાં પ્રતિવાદીઓ વતી

વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડેવેએ રજૂઆત કરી હતી કે ચૂંટણી પછી સરપંચ અને ઉપસરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકવાથી પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ની ભાષા ફરીથી લખવામાં આવશે અને તે સ્વીકાર્ય નથી.

[૨૨.૩] પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડેવે પણ **સેલ્યુલર ઓપરેટર્સ એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય**ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. **ટેલિકોમ રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યએ (૨૦૧૬) ૭ એસસીસી ૭૦૩** માં અહેવાલ આપ્યો હતો. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે 'વાંચન' નો સિદ્ધાંત ત્યારે જ લાગુ થશે જ્યારે કાયદા અથવા નિયમનમાં વપરાતા સામાન્ય શબ્દોને ચોક્કસ રીતે મર્યાદિત કરી શકાય જેથી બંધારણીય અધિકારનું ઉલ્લંઘન ન થાય. ઉપરોક્ત ચુકાદાનો પરિચ્છેદ ૫૦ નીચે મુજબ છે:

"૫૦.પરંતુ એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત નિયમનનો અર્થ એ થાય કે તે ત્યારે જ લાગુ થશે જ્યારે સેવા પ્રદાતાની ભૂલ હોય.અમને ડર છે કે કાયદામાં આ પ્રકારનો અભ્યાસક્રમ અમારા માટે ખુલ્લો નથી, કારણ કે તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે વાંચનનો સિદ્ધાંત ત્યારે જ લાગુ થશે જ્યારે કાયદા અથવા નિયમનમાં ઉપયોગમાં લેવાતા સામાન્ય શબ્દોને ચોક્કસ રીતે મર્યાદિત કરી શકાય જેથી બંધારણીય અધિકારનું

ઉદ્ધંધન ન થાય.વાંચનના સિદ્ધાંત સાથે સંકળાયેલા પ્રારંભિક ચુકાદાઓમાંથી એકમાં આનું શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ આપવામાં આવ્યું હતું, એટલે કે ઇન રીમાં ફેડરલ કોર્ટના ચુકાદા:હિંદુ મહિલા સંપત્તિ અધિકાર અધિનિયમ, ૧૯૩૭, એ. આઈ. આર. ૧૯૪૧ એફ. સી. ૭૨.તે ચુકાદામાં, હિંદુ મહિલા સંપત્તિ અધિકાર અધિનિયમની કલમ ૩માં "સંપત્તિ" શબ્દને વાંચી કાઢવામાં આવ્યો હતો જેથી કૃષિ જમીનનો સમાવેશ ન થાય, જે ભારત સરકાર અધિનિયમ, ૧૯૩૫ હેઠળ કેન્દ્રીય વિધાનસભાની સત્તાઓની બહાર હશે.આવું એટલા માટે કરવામાં આવે છે કારણ કે એવું માનવામાં આવે છે કે વિધાનસભા બંધારણીય મર્યાદાઓનું ઉદ્ધંધન કરવા માંગતી ન હતી."મિલકત" શબ્દને નીચે વાંચતી વખતે, ફેડરલ કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો:

"જો સામાન્ય શબ્દોને વિધાનમંડળની સત્તાની અંદરના હેતુઓ પર પ્રતિબંધ મૂકવાનો અર્થ એ છે કે કોઈ અધિનિયમમાં સામાન્ય શબ્દોને વ્યાપક અર્થ આપવામાં આવ્યો હોય તેવા અધિનિયમથી કંઈ નહીં અથવા તેની બાજુમાં કંઈ નહીં હોય, અથવા કોઈ અધિનિયમને પ્રકારમાં અલગ, અને માત્ર ડિગ્રીમાં નહીં, તો તે સ્પષ્ટ છે કે સમગ્ર અધિનિયમને અમાન્ય ઠેરવવો જોઈએ, કારણ કે આવા

સંજોગોમાં કોઈ વિશ્વાસ સાથે ભાર મૂકવો અશક્ય છે કે વિધાનમંડળનો હેતુ સામાન્ય શબ્દો છે જેનો ઉપયોગ માત્ર સંકુચિત અર્થમાં કરવામાં આવ્યો છે: એસએસના માલિકો. કાલિનિયા વિ. વિલ્સન, વેક્સૂમ ઓઇલ કંપની લિમિટેડ વિ.કપીન્સલેન્ડ રાજ્ય, આર. વી. કોમનવેલ્થ કોર્ટ ઓફ કન્સીલીએશન એન્ડ આર્બિટ્રેશન અને બ્રિટિશ ઇમ્પીરીયલ ઓઇલ કંપની લિમિટેડ વિ.કરવેરાના ફેડરલ કમિશનર " .

[૨૨.૪] વધુમાં, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડેવ દ્વારા *હીરલ પી. હર્સોરા અને અન્ય વિરુદ્ધ*ના કેસમાં ચુકાદા પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.*કુસુમ નરોત્તમદાસ હરસોઆરા અને અન્ય લોકોએ (૨૦૧૬) ૧૦ એસ. સી. સી. ૧૬૫*માં તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં અહેવાલ આપ્યો હતો કે જ્યાં વૈધાનિક જોગવાઈ સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ હોય ત્યાં તેમાં વાંચવાનો અથવા નીચે વાંચવાનો સિદ્ધાંત લાગુ કરી શકાતો નથી.

[૨૩] બંને પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પરથી, તે વિવાદમાં નથી કે અપીલકર્તા-મહિલા ૨૬.૧૨.૨૦૧૬ પર યોજાયેલી ચૂંટણીમાં સંખેડા ગ્રામ પંચાયતના સરપંચ તરીકે ચૂંટાયા હતા.તે વિવાદમાં નથી કે પંચાયતની પ્રથમ બેઠક ૧૬.૧.૨૦૧૭ પર યોજાઈ હતી, જેમાં

ઉપસરપંચની ચૂંટણી થઈ હતી. બીજી બેઠક ૨૪.૧.૨૦૧૭ પર યોજાઈ હતી. જોકે કાર્યસૂચિની બાબતમાં વિવાદ છે, પરંતુ હકીકત એ છે કે આ કાર્યસૂચિ સમિતિઓની રચના સાથે સંબંધિત છે. ત્યારબાદ તરત જ ૨૫.૦૧.૨૦૧૭ પર ગ્રામ પંચાયતના ૧૪ સભ્યોમાંથી ૧૧ સભ્યોએ અપીલકર્તા-સરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો છે. ચોક્કસપણે, તે સ્પષ્ટ છે કે ચૂંટણીની તારીખથી એક મહિનાના સમયગાળાની અંદર, અપીલકર્તા સામે આવો પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવે છે.

[૨૩.૧] બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોમાંથી, અમારા વિચારણા માટે જે મુદ્દો ઊભો થાય છે તે એ છે કે ચૂંટણી પછી ચૂંટાયેલા સરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવા માટે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬માં કોઈ પ્રતિબંધ મૂકવાનો છે કે કેમ. વધુમાં, જે મુદ્દો વિચારણા માટે ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું પ્રતિવાદી નં. ૪ તરફથી ૧૪ તરફનું આવું પગલું ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે, જેટલું, પંચાયતના મતદારો દ્વારા સીધા ચૂંટાયેલા અપીલકર્તા સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવે છે, પરિણામ જાહેર થયાની તારીખથી એક મહિનાના સમયગાળાની અંદર.

[૨૪] વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ. એન. શેલત દ્વારા અપીલકર્તા માટે રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે બંધારણ (૭૩મો સુધારો) અધિનિયમ, ૧૯૯૨ના

ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં રાખીને, જો ચૂંટાયેલા સરપંચને અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો ચૂંટણીની તારીખથી એક મહિનાના સમયગાળાની અંદર, આ પગલું બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૮૨ની ભાવના અને ઉદ્દેશ્યની વિરુદ્ધ ચાલશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બંધારણના ભાગ દને અનુરૂપ પંચાયતોને લગતા કાયદાને લાવવા માટે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ પોતે અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાની કલમ ૫૬ હેઠળ ચૂંટણીની તારીખથી ચોક્કસ સમયગાળા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે કોઈ રક્ષણની ગેરહાજરીમાં પણ, જ્યાં સુધી ચૂંટાયેલા સરપંચને વાજબી સમયગાળા માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, એવું ન કહી શકાય કે સરપંચની કામગીરી પરનો વિશ્વાસ ખોવાઈ ગયો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો સરપંચને વાજબી સમય માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો જવાબદારી અને પારદર્શિતાનો અંદાજ લગાવી શકાય છે, પરંતુ શરૂઆતમાં જ ચૂંટાયેલા સરપંચે સરપંચના રૂપમાં કામ કરવા માટે સમય ન આપ્યો હોય તેવી આશંકા પર અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે કારણો નોંધવાની જરૂર નથી, પરંતુ અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમ ૫૬ હેઠળની જોગવાઈનો હેતુપૂર્વક અર્થ કાઢવાની છે.

[૨૫] બંધારણ (૭૩મો સુધારો) અધિનિયમ, ૧૯૯૨ના ઉદ્દેશો અને કારણો તરફ જોતાં, એવું અનુભવાયું હતું કે પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓ લાંબા સમયથી અસ્તિત્વમાં હોવા છતાં, નિયમિત ચૂંટણીની ગેરહાજરી, લાંબા સમય સુધી સત્તા પરથી હટાવવું, નબળા વર્ગ એટલે કે અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને મહિલાઓનું અપૂરતું પ્રતિનિધિત્વ, સત્તાનું અપૂરતું હસ્તાંતરણ અને નાણાકીય સંસાધનોનો અભાવ સહિત અનેક કારણોસર વ્યવહાર અને જવાબદાર લોકોની સંસ્થાઓનો દરજ્જો અને ગૌરવ પ્રાપ્ત કરી શકી નથી. વધુમાં, તે સ્પષ્ટ છે કે જે ખામીઓ જોવા મળી છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને, બંધારણમાં પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓની કેટલીક મૂળભૂત અને આવશ્યક લાક્ષણિકતાઓ નિશ્ચિતતા, સાતત્ય પ્રદાન કરવા અને તેમને મજબૂત કરવા માટે સ્થાપિત કરવાની અનિવાર્ય જરૂરિયાત હોવાનું માનવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત ઉદ્દેશો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓને નિશ્ચિતતા, સાતત્ય અને શક્તિ પ્રદાન કરવી એ મૂળભૂત ઉદ્દેશો અને કારણોમાંનું એક છે, જે ત્રણ સ્તરના ધોરણે પ્રસ્તાવિત છે, એટલે કે ગ્રામ સ્તરે ગ્રામ પંચાયત, તાલુકા સ્તરે તાલુકા પંચાયત અને જિલ્લા સ્તરે જિલ્લા પંચાયત. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની પ્રસ્તાવના પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ બંધારણના ભાગ ૮ને અનુરૂપ ગુજરાત રાજ્યમાં પંચાયત સંબંધિત કાયદો લાવવા માટે ઘડવામાં આવ્યો છે.

[૨૬] ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૫ મુજબ, ગ્રામ પંચાયત દ્વારા કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન કરવાના હેતુથી પંચાયતની કાર્યકારી સત્તાઓ તેના સરપાચમાં નિહિત રહેશે, જે આ અધિનિયમ હેઠળ પંચાયત પર લાદવામાં આવેલી ફરજોની યોગ્ય પરિપૂર્ણતા માટે સીધા જવાબદાર રહેશે. કાયદાની કલમ ૫૫ (૨) નીચે મુજબ છે:

"(૨) ઉપરોક્ત જોગવાઈની વ્યાપકતાને પૂર્વગ્રહ વિના:

((અ) પંચ કરશે

((૧) પંચાયતની બેઠકોની અધ્યક્ષતા અને નિયમન કરવું;

((૨) પંચાયતના તમામ અધિકારીઓ અને સેવકો દ્વારા કરવામાં આવેલા કાર્યો અને કાર્યવાહી પર દેખરેખ અને નિયંત્રણનો ઉપયોગ કરવો;

((૩) કોઈપણ એક પ્રસંગે પચાસ રૂપિયા પર આકસ્મિક ખર્ચ કરવો;

((૪) ચુકવણીની અધિકૃતતા, ચેક જારી કરવા અને રિફંડ સહિત પંચાયતના ભંડોળ પર કામ કરવું;

((૫) પંચાયતના ભંડોળની સલામત જાળવણી માટે જવાબદાર રહેશે;

((૬) આ અધિનિયમ દ્વારા અથવા તે હેઠળ જરૂરી તમામ નિવેદનો અને અહેવાલો તૈયાર કરવાનું કારણ બને છે;

((૬૧) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી અથવા લાદવામાં આવેલી અન્ય સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો અને અન્ય કાર્યો કરવા.

(બ) ઉપસરપંચે

((૧) સરપંચની ગેરહાજરીમાં પંચાયતની બેઠકોની અધ્યક્ષતા અને નિયમન કરે છે.

((ખ) સરપંચે તેને સમયાંતરે સોંપેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો અને તેની ફરજો નિભાવવી;

((૩) જો પંચ પંદર દિવસથી વધુ સમયથી ગામથી સતત ગેરહાજર હોય અથવા તે સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં અને પંચની ફરજો નિભાવવામાં અસમર્થ હોય.

(૩) પંચ અને ઉપ-પંચ બન્નેની ગેરહાજરીમાં પંચાયતની દરેક બેઠકની અધ્યક્ષતા એવા સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવશે કે જેઓ આ પ્રસંગ માટે અધ્યક્ષ તરીકે બેઠક દ્વારા પસંદ કરવામાં આવે.

(૪) પેટા કલમ (૨) ના ખંડ (૪) માં ગમે તે બાબત સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, પંચાયતના ભંડોળમાંથી કોઈ પણ નાણાં ઉપાડવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે પંચ અને પંચાયત દ્વારા તે માટે અધિકૃત પંચાયતના અન્ય બે સભ્યોમાંથી કોઈ એકની સહી હોય.

[૨૭] ઉપરોક્ત જોગવાઈના વાંચન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ગ્રામ પંચાયતના કાર્યકારી વડા તરીકે તમામ જવાબદારીઓ સરપંચ પર છે.આ અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ એવા કોઈપણ સભ્યને સંબંધિત પંચાયતને નિયત ફોર્મમાં તેની નોટિસ આપવા માટે સશક્ત કરે છે, જે પંચ અથવા ઉપસરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવાનો ઇરાદો ધરાવે છે.જો નોટિસને સંબંધિત પંચાયતના કુલ સભ્યોમાંથી અડધા સભ્યો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવે, તો પ્રસ્તાવ રજૂ કરી શકાય છે.અન્ય કાયદાઓમાં એટલે કે. ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૬૧ અને ગુજરાત કૃષિ પેદાશ બજાર અધિનિયમ, ૧૯૬૩માં ચૂંટણીની તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકવાની જોગવાઈ છે.

[૨૮] અપીલકર્તાનો કેસ છે કે અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળની જોગવાઈનું અર્થઘટન બંધારણ (૭૩મો સુધારો) અધિનિયમ, ૧૯૯૨ના ઉદ્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને હેતુપૂર્વક કરવામાં આવે.બીજી બાજુ, પ્રતિવાદીઓનો કેસ છે કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ ઉપયોગમાં લેવાતી સ્પષ્ટ ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, સભ્યોને સરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે પ્રતિબંધિત કરવાની જોગવાઈમાં વાંચવા માટે તે ખુલ્લું નથી.આ તબક્કે, એ નોંધવું જોઈએ કે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૯ મુજબ, ગામના લાયક મતદારો દ્વારા મતદાન દ્વારા સરપંચની ચૂંટણી

કરવામાં આવે છે, જ્યારે ઉપસરપંચની ચૂંટણી ગ્રામ પંચાયતના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવે છે. જોકે ગામના સરપંચની પસંદગી ગામના લાયક મતદારો દ્વારા કરવામાં આવે છે, પરંતુ ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ પંચાયતના ચૂંટાયેલા સભ્યોને ગ્રામ પંચાયતના સરપંચ અને ઉપસરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે. જેમ કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા સમાન જોગવાઈને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે, પંચાયતના લાયક મતદારોમાંથી સીધા ચૂંટાયેલા સરપંચને પંચાયતના સભ્યો દ્વારા અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરી શકાય છે કે કેમ તે તપાસવા માટે અમારા માટે ઊંડાણપૂર્વક તપાસ કરવાની જરૂર નથી. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમ ૫૬ પંચાયતના સભ્યોને પંચાયતના સરપંચ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવાની મંજૂરી આપે છે. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમ ૫૭નો પણ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે, જે સાબિત ગેરવર્તણૂક પર પંચાયતના કોઈપણ સભ્યને દૂર કરવાનો આદેશ આપવા માટે સક્ષમ અધિકારીને સત્તા આપે છે. અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમ ૫૭ (૨) હેઠળ, સક્ષમ સત્તામંડળને પંચાયતના સરપંચ અથવા ઉપસરપંચની ચૂંટણી માટે ૫ વર્ષથી વધુ ન હોય તેવા સમયગાળા માટે આવી દૂર કરાયેલી વ્યક્તિને ગેરલાયક ઠેરવવાનો પણ અધિકાર છે.

[૨૯] ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ અને કલમ ૫૭ની ઝીણવટભરી તપાસ પર, એક મહત્વપૂર્ણ તફાવત છે એટલે કે, અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા સરપંચને હટાવવો એ દંડાત્મક નથી અને ભવિષ્યની ચૂંટણી માટે કોઈ ગેરલાયક ઠેરવી શકાય નહીં, જ્યારે, ગેરવર્તણૂક સાબિત કરવા બદલ દૂર કરાયેલી વ્યક્તિને અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૭ (૨) હેઠળ અયોગ્ય ઠેરવી શકાય છે.અમે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ અને ૫૭ હેઠળની જોગવાઈનો ઉલ્લેખ કરી રહ્યા છીએ, જેથી એવું અવલોકન કરી શકાય કે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ હેઠળ દૂર કરાયેલા સરપંચ આ પદ માટે તાત્કાલિક આગામી સૂચિત ચૂંટણી લડી શકે છે, જ્યાં સુધી કે, દૂર કરવામાં આવેલી વ્યક્તિ સાથે કોઈ ગેરલાયકાત જોડાયેલી નથી.

[૩૦] ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળની જોગવાઈને હેતુપૂર્ણ અર્થઘટનના સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને અર્થઘટન કરવા માટે, અમારો મત છે કે જ્યાં સુધી ચૂંટાયેલા સરપંચને વાજબી સમય માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેને/તેણીને અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.તે વાજબી રીતે કહેવામાં આવ્યું છે કે હેતુપૂર્ણ અર્થઘટનના સિદ્ધાંત સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, કાયદાનું નિર્માણ, જે જાણીતું છે, તે ન્યાય અને કારણોની કસોટીને આધિન હોવું જોઈએ.તેવી જ રીતે, તે કાયદાનો વાજબી રીતે સ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે આપેલ કેસમાં, વૈધાનિક

જોગવાઈને સંપૂર્ણ અને અસરકારક અર્થ આપવાના દષ્ટિકોણથી, કેટલાક શબ્દોને વાંચી શકાય છે અને કેટલાક શબ્દોને બાદ કરી શકાય છે.

[૩૧] વિપુલભાઈ ચૌધરી વિરુદ્ધ ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૬૧ના ચુકાદામાં.ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્ય (૨૦૧૫) ૮ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો કે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે મ્યુનિસિપલ કાયદાઓ, પંચાયત કાયદાઓ અને સહકારી મંડળી કાયદાઓના સંબંધમાં વિવિધ રાજ્યોમાં સમાન જોગવાઈઓ પર વિચાર કરતી વખતે, પરિચ્છેદ ૫૨,૫૨,૧,૫૨,૨ અને ૫૩ માં નીચે મુજબ જણાવ્યું છે:"૫૨.૬૧ જે ચારે આ અદાલતે સહકારી મંડળીની લોકશાહી રચના સંબંધિત કાયદો જાહેર કર્યો છે અને અવિશ્વાસની દરખાસ્ત દ્વારા ચૂંટાયેલા પદાધિકારીને દૂર કરવાની મંજૂરી છે, અને ઘણા રાજ્યોમાં સંબંધિત કાયદાઓએ બંધારણીય આદેશની દ્રષ્ટિએ જરૂરી વૈધાનિક ફેરફારો કર્યા નથી, ત્યારે અમે અમુક માર્ગદર્શિકાઓ નિર્ધારિત કરવાનું ન્યાયી અને જરૂરી માનીએ છીએ.જો કે, અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે આ માર્ગદર્શિકા યોગ્ય રીતે સુધારવા અને સક્ષમ વિધાનસભા/સત્તા દ્વારા વૈધાનિક આકાર આપવા માટે ખુલ્લી છે.

૫૨.૧.સ્થાનિક સ્વરાજ્યમાં અવિશ્વાસની દરખાસ્તને લગતી જોગવાઈઓમાંથી પસાર થયા પછી, આપણે જોઈએ છીએ કે

અવિશ્વાસની દરખાસ્તને લગતી પ્રક્રિયા અને પ્રક્રિયામાં કોઈ એકરૂપતા નથી.કેટલાક રાજ્યો અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરતા પહેલા કાર્યાલયમાં હોદ્દેદારોને બે વર્ષ, કેટલાકને એક વર્ષ અને કેટલાકને છ મહિના માટે રક્ષણ પૂરું પાડે છે.જો કે, મોટાભાગના રાજ્યો બે વર્ષ માટે અને અવિશ્વાસની એક દરખાસ્ત નિષ્ફળ જાય તો વધુ એક વર્ષના અંતરની જોગવાઈ કરે છે.બિહાર પંચાયત રાજ અધિનિયમ, ૨૦૦૬ બે વર્ષ અને એક વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરે છે, બિહાર મ્યુનિસિપલ અધિનિયમ, ૨૦૦૭ બે વર્ષ અને એક વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરે છે, હિમાચલ પ્રદેશ પંચાયતી રાજ અધિનિયમ, ૧૯૯૪ બે વર્ષ અને બે વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરે છે, મધ્ય પ્રદેશ પંચાયત રાજ અવામ ગ્રામ સ્વરાજ અધિનિયમ, ૧૯૯૩ દોઢ વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરે છે, મધ્ય પ્રદેશ નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ બે વર્ષ અને એક વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરે છે, મણિપુર પંચાયતી રાજ અધિનિયમ, ૧૯૯૪ બે વર્ષ અને એક વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરે છે, ઓરિસ્સા પંચાયત સમિતિ અધિનિયમ, ૧૯૫૯ બે વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરે છે. ઓરિસ્સા ગ્રામ પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૬૪માં બે વર્ષ, પંજાબ પંચાયતી રાજ અધિનિયમ, ૧૯૯૪માં બે વર્ષ, રાજસ્થાન પંચાયતી રાજ અધિનિયમ, ૧૯૯૪માં બે વર્ષ અને એક વર્ષ, રાજસ્થાન નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૨૦૦૯માં બે વર્ષ અને ઉત્તર પ્રદેશ પંચાયતી રાજ અધિનિયમ, ૧૯૪૭માં

ઉત્તરાખંડમાં બે વર્ષ અને એક વર્ષની સુરક્ષાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

પર.૨ ઉપરોક્ત ઘણા રાજ્યોમાં પ્રવર્તમાન સ્થાનિક સ્વરાજ્યની વ્યવસ્થાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે નિર્દેશ આપીએ છીએ કે કોઈપણ કેન્દ્ર અથવા રાજ્યના કાયદા હેઠળ નોંધાયેલી સહકારી મંડળીઓના કિસ્સામાં, પદાધિકારી સામે અવિશ્વાસની દરખાસ્ત તેમના હોદ્દાના બે વર્ષ પછી જ રજૂ કરવામાં આવશે.જો અવિશ્વાસની દરખાસ્ત એકવાર નિષ્ફળ થઈ જાય, તો બીજા એક વર્ષમાં નવો પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવશે નહીં.સંબંધિત સહકારી મંડળીના સંચાલક મંડળ/વ્યવસ્થાપન સમિતિના ચૂંટાયેલા સભ્યોમાંથી એક તૃતીયાંશ સભ્યો તરફથી વિનંતી કરવામાં આવે તો જ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવશે.અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવને જો બેઠકમાં હાજર ચૂંટાયેલા સભ્યોના પચાસ ટકાથી વધુ સભ્યો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવે તો તેને અમલમાં મૂકવામાં આવશે.

પ૩. જોકે અલગ-અલગ કારણોસર અમે ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સહમત છીએ.આંધ્રપ્રદેશ, બોમ્બે, કેરળ અને પંજાબ અને હરિયાણાની ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલા વિરોધાભાસી મંતવ્યો હવે ભારતના બંધારણના સિત્તેરમા સુધારાને ધ્યાનમાં રાખીને સારો કાયદો નથી.

ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, બંધારણીય પ્રિસ્ક્રિપ્શનો, આકાંક્ષાઓ અને આદર્શોના આધારે કાયદાને અર્થ પ્રદાન કરવાની અદાલતોની ફરજ છે. એવું પણ માનવામાં આવે છે કે જો કાયદો બંધારણ હેઠળની જરૂરિયાતો પર મૌન અથવા અચોક્કસ હોય, તો તે કોર્ટ પર છે કે તે બંધારણીય આદેશને સંબંધિત જોગવાઈઓમાં વાંચે અને તે મુજબ તેને જાહેર કરે. વધુમાં એવું પણ માનવામાં આવે છે કે જો નિયમો અથવા પેટા કાયદાઓ બંધારણની દ્રષ્ટિએ શું કહેવું જોઈએ તે કહેતા નથી, તો આવી જોગવાઈઓમાં બંધારણીય ભાવના અને ખ્યાલને વાંચવાની અદાલતની ફરજ છે.

[૩૧.૧] **લાનુમતી વિરુદ્ધ**ના કેસનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે. **એ. આઈ. આર. ૨૦૧૦ એસ. સી. ૩૭૮૬માં નોંધાયેલ યુપી રાજ્ય અને અન્ય**, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે **વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી** (ઉપરોક્ત) ના પેરા ૧૭માં ચુકાદો આપ્યો છે કે ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ અને પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓની જોગવાઈઓને સંચાલિત કરતા સહકારી સિદ્ધાંતો સમાન છે. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, જ્યાં સુધી કેન્દ્ર અથવા રાજ્યના કાયદા હેઠળ નોંધાયેલી મંડળીઓની વાત છે, ત્યાં સુધી ચૂંટણીની તારીખથી બે વર્ષના સમયગાળા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકતી માર્ગદર્શિકા બહાર પાડવામાં આવી છે. એવું માનવામાં આવે છે કે પદાધિકારી સામે અવિશ્વાસની દરખાસ્ત

તેના હોદ્દો સંભાળ્યા પછી બે વર્ષ પછી જ રજૂ કરવામાં આવશે.વધુમાં એવું માનવામાં આવે છે કે જો અવિશ્વાસની દરખાસ્ત એકવાર નિષ્ફળ જાય, તો બીજા એક વર્ષમાં નવો પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવશે નહીં.એ નોંધવું જોઈએ કે ઉપરોક્ત માર્ગદર્શિકાઓ ૧૯.૦૩.૨૦૧૫ પરના ઉપરોક્ત ચુકાદામાં બહાર પાડવામાં આવ્યા પછી, ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૬૧માં ગુજરાત સહકારી મંડળીઓ (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૧૫ દ્વારા સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.ઉપરોક્ત સુધારા દ્વારા, કલમ ૭૪ઈ લાવવામાં આવી છે, જે સોસાયટીના પ્રમુખ, ઉપાધ્યક્ષ, અધ્યક્ષ અને પદાધિકારીઓ સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની જોગવાઈ કરે છે.ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૭૪ઈ (૨) ની જોગવાઈ અનુસાર, રાષ્ટ્રપતિ, ઉપરાષ્ટ્રપતિ વગેરેનો હોદ્દો સંભાળવાની તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળાની અંદર વિશેષ બેઠક માટે કોઈ વિનંતી કરવામાં આવશે નહીં.

[૩૨] ગુજરાત કૃષિ પેદાશ બજાર અધિનિયમ, ૧૯૬૩માં પણ ૨૦૧૫ના ગુજરાત અધિનિયમ નં.૧૪ દ્વારા કલમ ૧૭એ દાખલ કરીને સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.અહીં પણ, રાષ્ટ્રપતિ અને ઉપરાષ્ટ્રપતિ સામે છ મહિનાના સમયગાળા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ મૂકવા માટે રક્ષણ છે અને એકવાર તે નિષ્ફળ જાય પછી છ મહિનાનું વધુ રક્ષણ છે.જો કે સમાન કાયદાઓમાં સમાન જોગવાઈઓ આધાર ન હોઈ શકે, પરંતુ જેમ કે તે અમારા ધ્યાનમાં લાવવામાં

આવે છે, અમે ગુજરાત સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૬૧ અને ગુજરાત કૃષિ પેદાશ બજાર અધિનિયમ, ૧૯૬૩ માં કરવામાં આવેલા આવા સુધારાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

[૩૩] **ઉષા ભારતી વિરુદ્ધના** કિસ્સામાં. ચુ. પી. ક્ષેત્ર પંચાયતો અને જિલ્લા પંચાયતો અધિનિયમ, ૧૯૬૧માં કરવામાં આવેલા સુધારાઓને સમર્થન આપતી વખતે અને ભાનુમતી વિરુદ્ધના કેસમાં અગાઉના ઢ્રજિકોણને પુનરાવર્તિત કરતી વખતે (૨૦૧૪) ૭ એસ. સી. સી. ૬૬૩માં ચુપી અને અન્ય રાજ્યોએ અહેવાલ આપ્યો હતો. (૨૦૧૦) ૧૨ એસ. સી. સી. ૧ માં નોંધાયેલ ચુપી રાજ્ય અને અન્ય, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે ભાગ ૯ ના ઉદ્દેશો અને કારણો પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓને દરજ્જો અને ગૌરવ આપવા અને તેમને નિશ્ચિતતા, સાતત્ય અને શક્તિ પ્રદાન કરવા માટે છે.

[૩૪] **એન. કમ્પાસન વિરુદ્ધના** કેસમાં ચુકાદામાં. અજય ખોસે અને અનરે (૨૦૦૯) ૭ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો, જેમાં અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા વિશ્વાસ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો, બંધારણીય જોગવાઈના અર્થઘટનના અવકાશને ધ્યાનમાં લેતા, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે કાયદાને અસરકારક સંદર્ભિત અર્થ આપવા માટે જરૂરી હોય તો અદાલતે અર્થઘટન સાધનમાં ફેરફાર કરવો પડી શકે છે. વધુમાં એવું માનવામાં

આવે છે કે કાયદાનું નિર્માણ કરતી વખતે, વૈધાનિક જોગવાઈઓને અસરકારક અર્થ આપવા માટે, કેટલાક શબ્દો વાંચી શકાય છે અને કેટલાક શબ્દોને બાદ કરી શકાય છે.ઉપરોક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૨૭,૫૫ અને ૫૬ નીચે મુજબ છે:

"૨૭.બંધારણીય જોગવાઈઓ અને વૈધાનિક જોગવાઈઓના અર્થઘટનના સાધનો અલગ હોઈ શકે છે.અર્થઘટનનું જે પણ સાધન લાગુ કરવામાં આવે, કોર્ટે એ ન ભૂલવું જોઈએ કે તેનું કામ વિધાનસભાનો ઇશાદો શોધવાનું છે.તે વપરાયેલા શબ્દોમાંથી એકત્રિત કરી શકાય છે.જો કે, જો વિભાગને સોંપેલ સાદો અર્થ વાહિયાતતા અથવા વિસંગતતામાં પરિણમે છે, તો શાબ્દિક અર્થ નિર્વિવાદપણે લાગુ કરવામાં આવશે નહીં.તે પણ સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે કાયદાને અસરકારક સંદર્ભિત અર્થ આપવા માટે જરૂરી હોય તો અદાલતે અર્થઘટન સાધનમાં ફેરફાર કરવો પડી શકે છે.

૫૫. કાયદાનું નિર્માણ, જેમ કે જાણીતું છે, ન્યાય અને તર્કની કસોટીઓને આધિન હોવું જોઈએ.તે કાયદાનો એક સુવ્યવસ્થિત સિદ્ધાંત છે કે કાયદાકીય જોગવાઈને સંપૂર્ણ અને અસરકારક અર્થ આપવાના દષ્ટિકોણથી આપેલ કેસમાં, કેટલાક શબ્દો વાંચી શકાય છે; કેટલાક શબ્દોને બાદ કરી શકાય છે.કાયદાની જોગવાઈઓ વાંચી શકાય છે (જોકે સાવચેતીપૂર્વક અને ભાગ્યે જ).

૫૬. કેરૂં એન્ડ કંપની લિમિટેડમાં વિ.ભારત સંઘ [(૧૯૭૫) ૨ એસ. સી. સી. ૭૯૧], કૃષ્ણ એચર, જે. એ અભિપ્રાય આપ્યો:

"૨૧.કાયદો "આકાશમાં સર્વશક્તિમાન સર્વશક્તિમાનતા" નથી પરંતુ સામાજિક વ્યવસ્થાનું વ્યવહારુ સાધન છે.તે આર્થિક જીવનને નિયંત્રિત કરવાની એક કાર્યકારી કળા છે, અને અર્થઘટનના પ્રયત્નોને વૈધાનિક હેતુથી પ્રેરિત કરવા જોઈએ.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે વ્યાકરણ એ અર્થ માટે સારી માર્ગદર્શિકા છે પરંતુ આદેશ આપવા માટે ખરાબ માસ્ટર છે.વ્યાકરણની રચના એ સુવર્ણ નિયમ છે તે પરંપરાગત દ્રષ્ટિકોણ હોવા છતાં, ન્યાયમૂર્તિ ફ્રેન્કફર્ટરે જ્યારે અવલોકન કર્યું ત્યારે વ્યવહારુ વિધવાના શબ્દોનો ઉપયોગ કયો હતો:

"દસ્તાવેજને શાબ્દિક રીતે વાંચવા કરતાં તેને ખોટી રીતે વાંચવાની કોઈ ચોક્કસ રીત નથી.

[૩૫] તેવી જ રીતે, એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, સધર્ન ઇલેક્ટ્રિસિટી સપ્લાય કંપની ઓફ ઓરિસ્સા લિમિટેડ (સાઉથકો) અને અન્ય ના કેસમાં અન્ય ચુકાદામાં.શ્રી સીતારામ રાઈસ મિલે (૨૦૧૨) ૨ એસ. સી. સી. ૧૦૮માં

અહેવાલ આપ્યો હતો, જેમાં અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા વિશ્વાસ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે વીજળી અધિનિયમ, ૨૦૦૩ હેઠળની જોગવાઈઓના અર્થઘટનને ધ્યાનમાં લેતા, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે કાયદાનું અર્થઘટન કરતી વખતે, એક અર્થઘટન, જે કાયદાનો ઉદ્દેશ અને હેતુ પ્રાપ્ત કરશે, તેને અન્ય કોઈપણ અર્થઘટન પર પ્રાધાન્ય આપવું પડશે જે કાયદાના કારણને આગળ વધારશે નહીં, તેને અપનાવવું પડશે.ઉપરોક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૪૬ અને ૪૭ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૪૬. 'હેતુપૂર્ણ રચના' ચોક્કસપણે અર્થઘટનનો મુખ્ય સિદ્ધાંત છે. એ જ રીતે સાચું છે કે અર્થઘટનનો કોઈ પણ નિયમ અતિશયોકિતપૂર્ણ અથવા અતિશયોકિતપૂર્ણ ન હોવો જોઈએ. અતિશય વિસ્તૃત અથવા અતિશયોકિતપૂર્ણ થયા વિના, અર્થઘટનનો આ નિયમ વર્તમાન કેસમાં લાગુ કરી શકાય છે. તે એવા નિષ્કર્ષ તરફ ધ્યાન દોરે છે કે જે અર્થઘટન કાયદાના ઉદ્દેશ અને હેતુને પ્રાપ્ત કરશે તેને અન્ય કોઈપણ અર્થઘટન પર પ્રાધાન્ય આપવું પડશે જે કાયદાના કારણને આગળ વધારશે નહીં. કાયદાનો વિકાસ ખાસ કરીને શાબ્દિક અને ઝાંખા અર્થઘટન બંનેથી મુક્ત છે, જોકે મર્યાદિત હદ સુધી.

૪૭. તાજેતરના સમયમાં કરારના દસ્તાવેજોના અર્થઘટનના સિદ્ધાંતોમાં પણ વ્યાપક વિવિધતા જોવા મળી છે. આ પરિણામ એ

રીતે આત્મસાત કરવા માટે એક મહત્વપૂર્ણ અપવાદને આધિન રહ્યું છે કે જેમાં ન્યાયાધીશો દ્વારા સામાન્ય જ્ઞાનના સિદ્ધાંત પર આવા દસ્તાવેજોનું અર્થઘટન કરવામાં આવે છે, જેના દ્વારા કોઈપણ ગંભીર ઉચ્ચારણનું સામાન્ય જીવન દ્વારા અર્થઘટન કરવામાં આવશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જોગવાઈઓની અસર અને અસરને લગતા સામાન્ય જ્ઞાનનો દષ્ટિકોણ એ દસ્તાવેજના શબ્દોનો અર્થઘટન કરવા માટે સંબંધિત વિચારણા છે જેથી અંતિમ પરિણામની અસ્થાયી નિકટતા પ્રાપ્ત કરી શકાય.”

[૩૬] આ વિષય પરના ઉપરોક્ત કેસ કાયદાનો ઉલ્લેખ કરીને અને **વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધ**ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને. **ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્ય (૨૦૧૫) ૮ એસ. સી. સી. ૧** માં અહેવાલ આપ્યો હતો, તે અપીલકર્તાનો કેસ છે કે ૭૩મા બંધારણીય સુધારાના ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં રાખીને કે પંચાયતની સ્થિરતા અને સાતત્યનો હેતુ છે અને ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ બંધારણીય સુધારાને અનુરૂપ પંચાયતનો કાયદો લાવવા માટે જ ઘડવામાં આવ્યો છે. જ્યાં સુધી ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬માં અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે વાજબી સમય આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે બંધારણીય સુધારાના ઉદ્દેશ અને ભાવનાની વિરુદ્ધ ચાલશે. અપીલકર્તાનો

એવો પણ કિસ્સો છે કે જો પંચાયત કાયદાની સંયુક્ત યોજનાની તપાસ કરવામાં આવે, તો તે સ્પષ્ટ છે કે જ્યાં સુધી ચૂંટાયેલા સરપંચને ચૂંટણી પછી વાજબી સમય માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પંચાયતના સભ્યો ચૂંટણી પછી તરત જ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરી શકશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો તેને મંજૂરી આપવામાં આવે તો તે ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૨ના ઉદ્દેશ અને ભાવનાને નષ્ટ કરી દેશે.

[૩૭] રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વધારાના મહાધિવક્તા અને વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડી. સી. દવે **ભારત સંઘ વિરુદ્ધ**ના કેસમાં ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહ્યા હતા. **નમિત શર્માએ (૨૦૧૩) ૧૦ એસ. સી. સી. ૩૫૯ અને ભારત એલ્યુમિનિયમ કંપની વિરુદ્ધ અહેવાલ આપ્યો હતો. કેસર એલ્યુમિનિયમ ટેકનિકલ સર્વિસ ઇન્ક. એ (૨૦૧૨) ૯ એસસીસી પપર માં અહેવાલ આપ્યો છે કે** ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ હેઠળ સ્પષ્ટ ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, જે સ્પષ્ટ છે, તે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવા માટે ખુલ્લું નથી, પરંતુ તે જ સમયે, વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધના કેસમાં ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને. **ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્ય (૨૦૧૫) ૮ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો છે કે, બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૨ ના ઉદ્દેશ અને ભાવનાને ધ્યાનમાં રાખીને કાયદાની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવામાં**

આવશે.ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને, અદાલતો માટે કાયદાના ઉદ્દેશ અને કારણો અને બંધારણીય પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં રાખીને જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવાનું હંમેશા ખુલ્લું છે.અમે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ડી. સી. ડેવ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતને સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ કે વાંચન અથવા વાંચનનો સિદ્ધાંત માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં લાગુ કરવામાં આવે છે જ્યાં અધિકારોને પડકારવામાં આવે છે.જો સત્તાને પડકારવામાં ન આવે તો પણ, જો કાયદાની કોઈ જોગવાઈ અર્થઘટન માટે આવે છે, તો અદાલત માટે તે કાયદાનો હેતુ અને કારણો અને આવા કાયદાની બંધારણીય પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં રાખીને આવી જોગવાઈનું અર્થઘટન કરવા માટે હંમેશા ખુલ્લું છે.

[૩૮] વિપુલભાઈ એમ. ચૌધરી વિરુદ્ધના કિસ્સામાં.ગુજરાત સહકારી દૂધ માર્કેટિંગ ફેડરેશન લિમિટેડ અને અન્યોએ (૨૦૧૫) ૮ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું જણાવ્યું હતું કે કોઈ પણ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં સહકારી મંડળીઓના ચૂંટાયેલા પ્રમુખો સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવી શકાય નહીં, તેમજ દેશમાં સહકારી મંડળી અધિનિયમ, નગરપાલિકા અધિનિયમ અને પંચાયત અધિનિયમ હેઠળ વિવિધ રાજ્યોમાં ચૂંટણી પછી તરત જ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવા માટે પ્રતિબંધની સૂચના આપતી માર્ગદર્શિકા પણ બહાર પાડી છે.માર્ગદર્શિકાના માપદંડ તરીકે, ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે ચૂંટણીની તારીખથી

બે વર્ષના સમયગાળા માટે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરી શકાતો નથી અને વધુમાં એવું પણ જણાવ્યું છે કે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવાનો આવો પ્રયાસ એકવાર નિષ્ફળ થયા પછી એક વર્ષના સમયગાળા માટે કરી શકાતો નથી. ભારતના બંધારણના પ્રકરણ ૯, ૯એ અને ૯બીને જોતાં, સમાન હેતુ અને કારણો ધરાવતા, બંધારણમાં સુધારા કરવામાં આવ્યા હતા.

[૩૯] પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓની સાતત્યતા અને સ્થિરતા એ બંધારણીય ૭૩મા સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૨ના ઉદ્દેશોમાંનો એક છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, જો ચૂંટણી પછી તરત જ ચૂંટાયેલા સરપંચની વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ લાવવામાં આવે, તો ચૂંટાયેલા સરપંચને તેમના કાર્યો અને પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૫ હેઠળ માનવામાં આવેલી જવાબદારી નિભાવવા માટે વાજબી સમય માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપ્યા વિના, ચૂંટણી પછી તરત જ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરવા માટેનું કોઈપણ પગલું ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૨ની પાછળની ભાવના અને ઉદ્દેશ્યની વિરુદ્ધ ચાલશે.

[૪૦] પંચાયતના લાયક મતદારો દ્વારા ૨૭.૧૨.૨૦૧૬ પર યોજાયેલી ચૂંટણીમાં અપીલકર્તાની પસંદગી કરવામાં આવે છે, તેમ છતાં પંચાયતના સભ્યો દ્વારા ચૂંટણીની જાહેરાતની તારીખથી ભાગ્યે જ એક મહિનાના સમયગાળાની

અંદર અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા તેને દૂર કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે.જોકે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવા માટે કોઈ કારણોનો ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર નથી, પરંતુ જ્યાં સુધી ચૂંટાયેલા સરપંચને વાજબી સમય માટે કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પંચાયતના સભ્યોએ વિશ્વાસ ગુમાવ્યો હોવાના આરોપ પર અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવો ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે.જો તેને મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે દુષ્ટ વર્તુળમાં પરિણમશે, જેટલું, પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૭ હેઠળ માનવામાં આવે છે તેમ દૂર કરવા સાથે જોડાયેલી ગેરલાયકાતથી વિપરીત, અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા એકવાર સરપંચને દૂર કરવામાં આવે તે પછી કોઈ ગેરલાયકાત જોડવામાં આવતી નથી. તે એકદમ સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે જો કોઈ વ્યક્તિને અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરવામાં આવે છે, તો તે ન તો નિંદા પ્રસ્તાવ છે અને ન તો શિક્ષાત્મક પ્રસ્તાવ છે અને તે ભવિષ્યની સ્પર્ધા માટે કોઈ ગેરલાયકાતને જોડશે નહીં.

[૪૧] એકવાર ચૂંટાયેલા ઉમેદવારને અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા દૂર કરવામાં આવે છે, જેના પરિણામે ખાલી જગ્યા બને છે, તે જ વ્યક્તિ ફરીથી ચૂંટણી લડી શકે છે અને તાત્કાલિક ચૂંટણી પણ જીતી શકે છે.આ યોજના ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની જોગવાઈઓ હેઠળ ન હોઈ શકે, જે ભારતના બંધારણના પ્રકરણ ૯ હેઠળની જોગવાઈઓને અનુરૂપ પંચાયત સંબંધિત કાયદો લાવવા માટે ઘડવામાં આવી છે.

[૪૨] પછી જે આગામી પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે છે, કાયદાની કલમ ૫૬ હેઠળ કોઈ ચોક્કસ સમય માટે કોઈ પ્રતિબંધની ગેરહાજરીમાં, વાજબી સમય કેટલો હોવો જોઈએ, જે સમયની અંદર કોઈ વિશ્વાસ પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપી શકાતી નથી, જેથી ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬ માં વાંચી શકાય. વાજબી સમય એ બીજું કંઈ નહીં પણ એક એવો સમય છે જે માન્ય સંજોગોમાં અનુકૂળ રીતે જે કરવું જરૂરી છે તે કરવા માટે વાજબી રીતે જરૂરી છે. વાજબી સમય સંદર્ભિત અર્થથી બદલાય છે, જેના હેઠળ તેનો ઉપયોગ થાય છે. ટૂંકમાં, વાજબી સમય એ કોઈપણ સમય છે જે સંજોગોમાં સ્પષ્ટ રીતે ગેરવાજબી નથી.

[૪૩] ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૧૩ હેઠળ, દરેક પંચાયત, આ અધિનિયમ હેઠળ વહેલા વિસર્જન ન થાય ત્યાં સુધી તેની પ્રથમ બેઠક માટે નિયુક્ત તારીખથી પાંચ વર્ષ સુધી ચાલુ રહેશે અને હવે નહીં. આવી જોગવાઈઓ અને પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૫ હેઠળ ચૂંટાયેલા સરપંચને સોંપવામાં આવેલા કાર્યકારી કાર્યોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ૭૩મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૨ એટલે કે પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓની સાતત્યતા અને સ્થિરતાના ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે તે યોગ્ય માનીએ છીએ કે એક વર્ષના વાજબી સમયને વાજબી સમય તરીકે ગણવો જોઈએ, જે સમયની અંદર, પરિણામ જાહેર થવાની તારીખથી ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમની કલમ ૫૬

હેઠળ વિચારેલા અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ દ્વારા ચૂંટાયેલા સરપંચને દૂર કરવા માટે કોઈ દરખાસ્તની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.તેવી જ રીતે, એકવાર અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવે અને તેને હરાવવામાં આવે, તો આવી હારની તારીખથી એક વર્ષના સમયગાળા માટે તેને મંજૂરી આપી શકાતી નથી.

[૪૪] જ્યાં સુધી તાલુકા પંચાયતના અધ્યક્ષની વાત છે, શરૂઆતમાં સમયગાળો પરિણામ જાહેર થયાની તારીખથી એક વર્ષનો હોઈ શકે છે, તે સમયની અંદર તાલુકા પંચાયતના ચૂંટાયેલા અધ્યક્ષને દૂર કરવા માટે કોઈ પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપી શકાતી નથી.જો કે, તાલુકા પંચાયતના ચૂંટાયેલા અધ્યક્ષનો કાર્યકાળ માત્ર દોઢ વર્ષનો હોય તે ધ્યાનમાં રાખીને, એકવાર પ્રસ્તાવ હાર્યા પછી, હારની તારીખથી છ મહિના પછી જ તેને રજૂ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય છે.

[૪૫] અમે ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૫૬ હેઠળ અને અત્યાર સુધી તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ તરીકે ચૂંટણીની જાહેરાત પછી ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ની કલમ ૭૦ હેઠળ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં ઉપરોક્ત નિર્દેશો જારી કર્યા છે.અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓમાં યોગ્ય સુધારો કરવા માટે સક્ષમ અધિકારી માટે તે ખુલ્લું છે.

[૪૬] ઉપરોક્ત કારણોસર, ૨૦૧૭ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૫૪૩/૨૦૧૭ ને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.૨૦૧૭ની સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં.૨૫૦૮ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૦૩.૦૪.૨૦૧૭ તારીખનો આદેશ રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે.પરિણામે, ૧૦.૦૨.૨૦૧૭ તારીખનો સંદેશાવ્યવહાર અને ૦૪.૦૪.૨૦૧૭ તારીખનો વધુ સંદેશાવ્યવહાર રદ કરવામાં આવે છે અને અલગ રાખવામાં આવે છે.પરિણામે, ૦૬.૦૪.૨૦૧૭ પર યોજાયેલી બેઠક પણ અપીલકર્તા સામે અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર વિચારણા કરવાની હદ સુધી રદ કરવામાં આવે છે.ખર્ચ માટે કોઈ ઓર્ડર નથી.સિવિલ અરજીઓનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨૦૧૭ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૧૧૨૮ અને ૨૦૧૭ની વિશેષ નાગરિક અરજી

નં.૧૧૮૦૪ માં આદેશ

૨૦૧૭ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૫૪૩/૨૦૧૭ માં નોંધાયેલા કારણોસર, ૨૦૧૭ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૧૧૨૮ ને નિર્થક ગણાવીને ફગાવી દેવામાં આવી છે અને ૨૦૧૭ની સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં.૧૧૮૦૪ ને ચુકાદાને અનુસરીને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.પરિણામે, ૧૨.૦૬.૨૦૧૭ તારીખની નોટિસ અને ૦૩.૦૭.૨૦૧૭ તારીખનો

સંદેશાવ્યવહાર રદ કરવામાં આવે છે અને અલગ રાખવામાં આવે છે. જોડાયેલી સિવિલ અરજીઓનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તી શ્રી. આર. સુભાષ રેડ્ડી)

(ન્યાયમુર્તી શ્રી વીપુલ એમ. પંચોલી)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.